Է· ՏԱՐԻ 1915 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 28 ՄԱՐԵՐԻ 4382 — Հ· Տ· 4 ՅՈՒՆԻՍ 1890 — Ն· Տ· 16 ՅՈՒՆԻՍ 1890 — ՀԻՋՐ· 29 ՇԵՎՎԱԼ 1307 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آرهولق
غزته‌سی اداره‌سی

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible] ... 160
... 80
... 40
... 200
... 100
... 56
... 28

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 4 ՅՈՒՆԻՍ, 1890

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐ ԱՍՊԱՐԷԶ ՄԸ

Ժամանակաւ կայ եղեր շոգենաւային ընկերութեան տնօրէն մը, որուն առջեւ երբ հայ նաւապետի մը խօսքն եղեր է, զարմանօք հարցուցեր է. «Հայոց մէջէն նաւապետ կրնա՞յ մի ելնել»։

Անկէ ի վեր,—և այն յօդուածէն ի վեր զոր երկու տարի յառաջ հրատարակեցինք՝ նաւային ասպարէզը մատնանիշ ընելով իբրեւ նոր ճիւղ չահագործութեան և իբրեւ նոր արուեստ մը մեզ համար,— գործերը բաւական յառաջ գացած են. Անցեալ օր կը պատմէինք շոգենաւային հայ ընկերութեան մը գաղափարը. Ռուբէնեան-Լօխեան ընկերութիւնն այս օրերս իւր երկրորդ շոգենաւն ունեցաւ, և ուրիշներ ալ պիտի ունենայ, և Գարամեանեան էֆ. ի շոգենաւն անցեալ օր Ճիտայէ ուղեւորեցաւ՝ ուխտաւորներ տանելով։

Նաւարկութեան համար պէտք եղած տարրերն են դրամագլուխ, նաւապետք, մեքենավարք, նաւաստիք և հնոցապանք. Փորձը ցուցուց թէ դրամագլուխը կարծուածին չափ չի պակսիր Հայոց մէջ. Առաջին քայլը միայն դժուարին է. Բանի որ ժամանակ անցնելով հայ դրամատէրք փորձով համոզուին թէ նաւային ասպարէզն ևս չահագործութեան ուրիշ ասպարէզներու չափ օրինաւոր չահ կուտայ, չպիտի վարանին իրենց դրամագլխին մէկ մասն այս ճիւղին յատկացնելու. Սեւ ծովուն մէջ Պաթումի, Տրապզոնի, Կիրասոնի, Ինէպոլի և Սամսոնի, Միջերկրական ծովուն մէջ ալ Մերսինի, Եօւմուրթալըքի և Իսքենտէրունի հայ հաստատութեանց պէտք եղածին չափ նաւաստի կրնայ գտնուիլ. Սեւ ծովու «լազ» նաւապետներուն և նաւաստիներուն մէջ Հայեր պակաս չեն. Մարմարայի եզերաց հայ նաւավարներուն ու նաւաստիներուն քաջասրտութիւնն և արհեստական ճարպիկութիւնն հանրածանօթ են. Վանայ ծովուն վրայ ի վաղուց անտի նաւարկութիւնն Հայոց ձեռքն է. Միջերկրականի քաղաքները մանաւանդ լաւ հնոցապաններ կրնան տալ, որովհետեւ հոն օդը չափէն աւելի տաք է, և յայտնի է թէ տաք երկրաց մարդիկ աւելի կը դիմանան կրակի. Կ. Պոլսոյ, Ռոտոսթոյի և Նիկոմիդիոյ նաւահանգիստներէն պէտք եղածին չափ հայ նաւաստիներ կարելի է ճարել։

Նաւապետութեան գալով, Ֆրանսացիք նաւապետութեան վկայական տալու համար ժամանակ մը շոգենաւի մէջ ծառայելէ ետքն հետեւեալ առարկայից վրայ քննութիւն կուտան. (տե՛ս Programme d'examen pour le brevet de capitaine au long cours; programms No. 4. chez Delalain Frères.)

1. Թուաբանութիւն. 2. Դրահաշիւ (Ա. մաս.) 3. Երկրաչափութիւն (տարրական). 4. Երկու եռանկիւնաչափութիւնք. 5. Տարրական տեղեկութիւն աստղաբաշխական (տիեզերագրութիւն եռանկիւնաչափութեամբ). 6. Շոգեշարժ մեքենայից վրայ տարրական տեղեկութիւնք և անոնց կիրառութիւնը նաւարկութեան մէջ. 7. Նաւարկութիւն և նաւարկութեան գործնաց կիրառութիւն. 8. Զուանք և կազմածք նաւու. 9. Առագաստանաւերու, շոգենաւերու և մակոյկներու նաւուղղութիւն. 10. Նաւերու լուսաւորում, և նաւերու ընդհարման առաջքն առնելու համար միջազգային օրէնք. 11. Ծով իյնողներն ազատելու գործիներու կիրառութիւն։

Արդ, այս առարկաներէ առաջին վեցը մեր ամեն երկրորդական վարժարանաց մէջ կ՚ուանդուին, բաց ի գնդաձեւ եռանկիւնաչափութենէ, որուն համար 8-10 դասեր կը բաւեն. Մեր երկրորդական վարժարանաց մէջ կ՚աւանդուի նաեւ տարրական մեքենագիտութիւն, որ օգտակար է նաւապետին. Մնացեալ հինգ առարկայք շոգենաւուն մէջ կը սորվուին փորձով և կարդալն ալ կ՚օգնէ նոյն միջոցին։

Իրաւ, Տէրութիւնը նաւային վարժարան մ՚ալ ունի, յորմէ կարող են օգտուիլ մերազնեայք. Բայց պէտք է յիշել թէ այն ազգեր որք նաւային ասպարիզին մէջ մտած են՝ նախ և առաջ նաւային վարժարանի չեն աշակերտած. Սպասելով որ օր մը հայ երիտասարդք նոյնքան յաճախեն Տէրութեան նաւային վարժարանն (*), որքան կը յաճախեն, և եռանդեամբ ու յաջողութեամբ կը յաճախեն արքունի միւս վարժարաններ, կը տեսնենք թէ այսօր իսկ ունինք խումբ մը երիտասարդներ որք նաւային արուեստին վերաբերեալ բաներ տեսականօրէն ուսած են արդէն, և եթէ մէկ մէկ պաշտօնով շոգենաւերու մէջ մտնեն, կրնան օր մը յառաջ գալ, և ղեկավար, մեքենավար և նաւապետ լինել, գոհացուցիչ քննութիւն անցունելով. Երկրորդական վարժարանաց մէջ ուանդեալ բնագիտութիւնն ու չափագիտութիւնը կը բաւեն հայ երիտասարդ մը երկու-երեք տարիէն լաւ մեքենավար մ՚ընելու, եթէ մեքենայից վերաբերեալ պաշտօնի մը դրուի նաւերու մէջ. Այս նպատակին լաւագոյն ևս կը ծառայեն մեր երկրորդական վարժարանք եթէ անոնց յայտագրին մէջ նշանաւոր նկարագրական երկրաչափութիւնը քիչ մը թեթեւցնելով՝ տեղ տրուի գնդաձեւ եռանկիւնաչափութեան եւ տիեզերագրութեան։

(*). Ամեն տարի բժշկութիւն և փաստաբանութիւն սորվելու համար Եւրոպա դիմող հայ երիտասարդաց մէկ մասն ալ կրնան նաւային վարժարաններ մտնել, այնու համոզմամբ թէ ծովերու վրայ թափառիլ նուազ չահաւոր գործ չէ քան... փողոցներու մէջ թափառիլ։

Ուրեմն, Հայք կարծուածին չափ անընդունակ և անկարող չեն նաւային ասպարէզի. Ժամանակ մը Հայք բոլորովին ցամաքի մէջ կ՚ապրէին եղեր. Այսօր հայ գաղթականութիւնք հաստատուած են շատ մը ծովեզերեայ վայրեր. Բնական և տնտեսական ամեն պատճառք կան ուրեմն որ Հայք ևս ապրուստի միջոց և յառաջդիմութիւն խնդրեն ծովային արուեստին մէջ. Եթէ պէտք եղած ձեռնհասութիւնը չպակսի մերազնեից քով, չորս-հինգ տարիէն կարող ենք տեսնել Հայու շոգենաւներ՝ հայ նաւապետներով, հայ մեքենավարներով և հայ նաւաստիներով. Չենք երաշխաւորեր թէ հայ նաւապետք իրենց վարած նաւերը ժայռերու վրայ չպիտի խրեցնեն երբեք. Կարելի է որ հայ մեքենավարներու ձեռաց մէջ ալ կաթսայք չարունակեն պայթիլ, և մեքենայք կոտրիլ. Բայց փորձառութեան ... ծառայելով, և քիչ քիչ վարժուելով, օր մը Հայերն ալ կրնան յաջողիլ այս արհեստներու մէջ, ինչ պէս յաջողած են ուրիշ արհեստներու մէջ, զորս Նոյ նահապետէն չէին ժառանգած անշուշտ։ Ընդհակառակն, շատ հաւանական է որ Նոյ նահապետին օրով հայ նաւաստիներ գտնուած լինին, քանի որ կ՚ըսուի թէ տապանն Արարատայ գագաթը նստած էր....

Եթէ առարկուի թէ այս պատմութիւն այնչափ միայն ճիշդ է որչափ այն կարծիք թէ Նոյ նահապետ գրաբար կը խօսէր, ընդհակառակն կայ ուրիշ պատմութիւն մը որոյ վաւերականութիւնը նուազ երկրայական է։

Դարուս սկիզբն, արքունի չինուածոց մէջ շատ մը Յոյներ կ՚աշխատէին. Լաւագոյն ծեփիչք, ներկարարք, նկարիչք և տաղձագործք Կզգեցի և Բուլկարի Յոյներն էին։

Յունաստանի ծանօթ դէպքերուն վրայ, այս գործաւորք առաջուան համարում չէին վայլեր. Բայց կարելի ալ չէր զանոնք խմբովին ճամբել, որովհետեւ բնիկ արհեստաւորաց մէջ անոնց յաջորդելու չափ կարող մարդիկ չկային. Ինչ ինչ ճիւղերու մէջ, Յոյնք եզական էին։

Այն ժամանակներ Պէզճեան Յարութիւն Ամիրայն, Տիւզեան Յակոբ Չէլէպին և Վառօդապետ Ամիրայք Տէրութեան զանազան պաշտօնարանաց մէջ իրենց ազգակիցները գործածելու հոգ կը տանէին, անոնց հաւատարմութեան և աշխատասիրութեան վրայ լիակատար վստահութիւն տածելով. Պալեան Կարապետ Ամիրայի հայրն ալ՝ Գրիգոր Պալֆան, որ իւր խոնարհ ծագման հակառակ, առաւել յառաջդիմած էր պետական չինուածոց մէջ, կը փափաքէր երկրացիներն և մանաւանդ իւր ազգակիցները յառաջնել պետական պաշտօնաց այս ճիւղին մէջ. Յոյն վարպետներուն քով Թուրք և հայ աշկերտներ կը դրուին, որք մէկ քանի տարիէն արհեստին բոլոր գաղտնեաց կը տեղեկանան. Սերվերեան Յովհաննէս Ամիրայն ալ եւրոպացի գեղարուեստի վարպետներ բերել տալով՝ իւր բանուորաց մէջէն երիտասարդներ անոնց քով աշակերտ կուտայ. Այս հայրենասիրական ջանադրութեանց շնորհիւ, արքունի չինուածոց վերաբերեալ աշխատութիւնք կզգեցի և բուլկարի յոյն տարրէն բոլորովին կ՚անցնին ասիացի տարրին, և այն ժամանակէն ի վեր Թուրքաց և Հայոց սեփական մնացած են։

Իրաւ է որ այս մեծամասն Հայազգեաց յաջորդք ամենքն ալ նոյն բարոյական բարձրութեան չհասան. Գտնուեցան հայ գործապետներ որք փոխանակ իրենց նախորդաց նման պատուան և բարերար լինելու իրենց հայ գործակցաց ու բանւորաց, անոնց կեղեքիչներն եղան. Գտնուեցան այնպիսիներ ալ որք մոլութեան գաղ՝ [illegible] բնատնեկան առաքինութեան համբաւ, գիրք, ազգութիւն և չահ, յորմէ ո՛չ նուազ հայազգիներ ալ կը չահուէին. Բայց վերջապէս, վերեւ յիշուած սխանաւոր հայազգեաց պատմութիւնն ակներեւ ապացոյց է թէ մի քանի ձեռներէց Հայեր ինչ նոր ասպարէզներ, չահու և ապրուստի ինչ նոր միջոցներ կարող են բանալ իրենց հայրենակցաց և ազգակցաց առջեւ։

Նաւային ասպարէզին համար ալ այսպէս կրնայ լինել. Ուր որ Հայեր կը համարձակին խելք և դրամագլուխ դնել, օր մը Հայեր հոն կրնան աշխատիլ։

Եւ ապրուստի համար մղուած արդի ջերմ պայքարին մէջ, երբ խնդիր է Հայութեան նոր սերունդն ինչո՛վ պիտի ապրի, հայ ազգն անտարբեր պէտք չէ լինի նաւային ասպարէզին, որ մեծամեծ ժողովուրդներ կ՚ապրեցնէ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ, ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱԼԶԱՍ-ԼՈՌԷՆԻ ԱՆՑԱԳԻՐՔ

ՃԱՌԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ԶՕՐ. ՔԱՓՐԻՎԻԻ

Ալզաս-Լօռէնի անցագրաց խնդրոյն վրայ, Գերմանիոյ նոր Նախարարապետը քաղաքական առաջին ծանրակչիռ յայտարարութիւնն ըրաւ։

Յայտնի է թէ ո՛չ մէկ Ֆրանսացի կարող է Ալզաս-Լօռէն մտնել՝ եթէ ի ձեռին չունենայ անցագիր մը տեսեալ Փարիզի գերմանական դեսպանատունէն, որ այս արտօնութիւնը իր չնորհէ հազարու մէկ զգուշութեամբ. (Դեսպանատունէն կը գրուի Ալզաս-Լօռէնի կառավարչութեան, հարցընելով Ֆրանսացւոյն անունն, և մինչեւ որ նպաստաւոր պատասխան չգայ, խնդրուած արտօնութիւնը չի չնորհուիր. Պատասխաններն միշտ նպաստաւոր չեն, և շատ անգամ կը յապաղին, որովհետեւ Ալզաս-Լօռէնի իշխանութիւնք ևս իրենց կողմէ քննութիւններ կը կատարեն յառաջ ադոյն.) Այսպէս, Ալզաս-Լօռէն մտնելու և հոն մի քանի օր կենալու համար Ֆրանսացիք մեծամեծ դժուարութեանց կը բախին, նոյն իսկ անոնք որ ծնողք և ազգականներ ունին Գերմանիոյ թողած գաւառաց մէջ։

Կը յուսացուէր թէ Վիլհէլմ Բ., վեհանձնութեամբ չարժեալ, վերջ պիտի տար այս կացութեան, կամ գէթ մեղմացնէր. Այս յոյս ի դերեւ ելաւ. Զօր. Քափրիվի, անցեալ օր, հարցման մը ի պատասխանի, արդարացուց անցագրաց արդի կանոնադրութիւնն, որ կ՚երեւի թէ մօտ ժամանակներս փոփոխում չպիտի կրէ։

Աւասիկ Նախարարապետին յայտարարութիւնը.

«1878էն ի վեր, քաղաքական յանձնութիւն մը կազմակերպուած հաստատուած է Կայսրութեան Երկրաց մէջ (Ալզաս Լօռէն(*)) Այս գաւառաց մէջ բնակող Ֆրանսացւոց (այսինքն՝ ֆրանսական հպատակաց) թիւն երեւելի կերպիւ աւելցաւ. 1884ին 15.000 էին, և 1888ին 19.000ի կը հասնէին. — Այս տասը բնակչաց մէջ ոչ սակաւք ֆրանսական բանակի անդամք էին արձակուրդով. Այս դ նուարական յուզման հետ մէկ տեղ քաղաքական յուզում մ՚ալ յառաջ կուգար որ մտածել կուտար մեզ. Կառավարութիւնն հարցուց ինքն իրեն թէ այս վիճակ անվտանգ կրնա՞յ չարունակուիլ, և Կայսրութեան չահուց դէմ գործուած վնասն ինկատ առնելով, հարկ չէ՞ մի թէ զգուշական միջոցներ ձեռք առնել. Այս հարցման հաստատական պատասխան միայն կրնար տրուիլ. Անցագրի պարտաւորութիւնն հաստատելու որոշումը թեթեւութեամբ չտրուեցաւ. Այն ատեն ալ ի մէջ բերուեցան ամեն առարկութիւնք զորս ժողովը կը լսէ այսօր։ Բայց պետական դաւաճանութեան դատերն այնքան շատցան և (ֆրանսական) լրտեսութիւնն ա՛յնքան ընդարձակեցաւ, որ [illegible] անհրաժեշտ դատուեցաւ անցագրի օրէնքն հաստատել։

«Այս տնօրինութեան մէկ նպատակն ալ Ֆրանսայի հետ Ալզասցւոց հաղորդակցութիւնը դժուարացնել և երկրին գերմանացումը փութացնել է. Տասն և հինգ տարիէ ի վեր [illegible] թէ Ալզաս-Լօռէն մերն է, այն երկրաց մէջ գերմանական զգացումն ո՛ և է առաջդիմութիւն չէր ըրած սակայն. Իրաւ, մեր կողմէ բարեացակամութեան և հաշտարար զգուշաւորութեան պակասութիւն չեղաւ. (Այո՛, այո՛. Աջակողմէն.) բայց այս ընթացք անարդիւնք մնաց. Տարբեր ընթացք մը բռնել հարկ եղաւ. Գերմանիոյ և Ֆրանսայի միջեւ [illegible] պէտք եղաւ և հասկցնել Ալզաս-Լօռէնի բնակչաց թէ այժմեան սահմանագիծը վերջնական է. (Այսինքն՝ Ալզաս-Լօռէն Ֆրանսայի վերադարձնելիք չէ.) Կարծեմ թէ անցագրի կանոնադրութեան ջնջումը սակաւին ընդ երկար անհնար է, եթէ չենք ուզեր որ առաջուան անհամաձայն կացութիւնը կրկնուի. Ձեռք բերուած յաջողութիւնն արդարացուցեր է այս կանոնադրութիւնը, որչափ ևս խիստ լինի։

(*) Գերմանական պաշտօնական լեզուի մէջ, այսպէս կը յորջորջուին Ալզաս Լօռէն, որք Բրուսիոյ կամ ուրիշ գերման Պետութեան մը հետ չեն միացած, այլ գերմանական «Կայսրութեան» հետ. Անոնց տէրը Կայսրութիւնն է իւր ամբողջութեամբ, ո՛չ թէ գերմանական ո՛ և է մասնաւոր Պետութիւն. Հետեւապէս Կայսրութեան կամ Կայսերական Երկիրք կ՚անուանին Ալզաս-Լօռէն։

«Ընկերութեան իրաւանց սեղմումին գալով, չենք կրնար թոյլատրել որ Ֆրանսացի սպայներ մեծաւ թուով հաստատուին Ալզասի՝ որսորդութեան պարապելու համար, այնպիսի տեղեր ուր կայսրութեան չահուց հակառակ գնութիւններ կրնան կատարել, այնպիսի գաւառաց մէջ որք՝ եթէ պատերազմ ծագի՝ զուցէ պատերազմի դաշտեր դառնան. (Հաւանութիւն Աջակողմէն.) Ի Ֆրանսա, լրտեսներու դէմ օրէնքն աւելի խստիւ ի գործ կը դրուի քան առ մեզ անցագրի կանոնագրութիւնք։

«Մեր կողմէ չեմ լսած երբեք գանգատ մը այս կանոնագրի դէմ, թէեւ քաղաքին Գերմաններ ևս նեղուած են նոյն անցագրի կանոններէն. Ի վկայութիւն կը կոչեմ զՄասօն Ֆոն Սթումֆենպերկ, որ 1889ին ըսաւ թէ Ալզաս Լօռէնցիք պէտք է վարժուին իրաց նոր վիճակին. Անցագրի պարտաւորութիւնն ակնկալուած արդիւնքն յառաջ չի կրնար բերել բայց եթէ միայն տեւական լինելու պայմանաւ, և մեր նպատակին չպիտի հասնինք ցորչափ Ալզաս Լօռէնցիք կարծեն թէ Ռայխսթագ (արմատական կուսակցութիւնը) պիտի յաջողի ջնջել տալ այս կանոնագրութիւն. (Ծափահարութիւնք Աջակողմէն։)

«Թէ այս կանոնագրութիւն խիստ կողմեր ունի, համոզուած ենք, և պատրաստ ենք մեղմացնել. Գործին մէջ շատ ուռնեցողներէն կախեալ է որ այս ուղղութեամբ աւելի յառաջ երթանք. Քանի որ խնդիրը միջազգային հանգամանք ունի, զգուշութեամբ միայն կրնամ խօսիլ. Վերջին ժամանակներս բազմաթիւ ուրախալի նշաններ կը տեսնենք յարաբերութեանց բարւոքման ընդ մէջ Գերմանիոյ և Ֆրանսայի. (Կեցցէ՛ն.) Եւ շատ պիտի ցաւէի եթէ այնպէս չլինէր, եթէ մեր յարաբերութիւնք վերստին խանգարէին. Բայց ուրիշ ո՛չ մէկ երկրի մէջ այնքան փափուկ վիճակ ունին միջազգային յարաբերութիւնք որչափ ի Գերմանիա. Ո՛չ մէկ երկրի մէջ այնքան զգուշութիւն և ճարպիկութիւն հարկաւոր են. Ուստի, յառաջիկային ևս թէ ամե՛ն ուզէ միջազգային հանգամանք ունեցող խնդրոյ մը վրայ հարցում ուղղել ինծ, խնդրեմ նախ ինծ գալ, որպէս զի հասկցուի թէ [illegible] ընդունելի՞ է. Եթէ արմատական կուսակցութեան անդամ մը 15 օր յառաջ ինծ ըսած ըլլար թէ Ալզաս Լօռէնի անցագրաց կանոնագրութեան մասին հարցում պիտի ուղղէ, քանի մը բառով կրնայի համոզել այն երեսփոխանն և ետ կեցնել. Բայց քանի որ հարցումը առաջարկեցաւ, պարտականութիւն զգացի պատասխանել. Պ. Ռիխթէրի հարցումը [illegible] նպաստաւոր չէ Գերմանիոյ չահուն. Եթէ «Կայսրութեան Երկրաց» մէջ պատիր յոյսեր զարթուցանէ, պատասխանատուութիւնն իրեն կը վերաբերի։ (Ծափահարութիւնք Աջակողմէն. [illegible] Ձախակողմէն.)

Ալզասցի երեսփոխանք պատասխանելով Նախարարապետին, անցագրի կանոնագրութեան տնտեսական վնասակար հետեւանքը պարզեցին։

Ազատական և պահպանողական երեսփոխանք սանք օրակարգ մը առաջարկեցին, յայտարարելով թէ «այս կանոնագրութիւն հարկաւոր է, բայց ժողովը փափաք է թէ Նախարարապետը քաղցրութեամբ ի գործ պիտի դնէ զայն, և պէտք եղածէն աւելի երկար

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՕԳՏԱՎ ՓԷՕՅԷ

ԱՆԴԱՄ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻՈՅ

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏԻ ՊԱՏԻՒ

Եւ արագ քայլերով գնաց դէպի դղեակ.

Ֆապրիս ալ անմիջապէս իր սենեակը դարձաւ.

Երկար ատեն պտըտեցաւ իր սենեկին և սրահին մէջ, գերագոյն վարանմանց մէջ յուզուած. յետոյ սեղանի մը առջեւ նստաւ, գրիչ մը առաւ եւ սա նամակը գրեց.

«Օրիորդ,

«Ինչ որ բերնով ձեզի ըսելու քաջութիւնը չունեցայ, գրչով կը գրեմ. Նամակս կարճ պիտի ըլլայ. Այնչափ կը յարգեմ զձեզ որ սովորական [illegible] չպիտի ուզեմ ձեզ. Մեծարանաց խօսքեր չպիտի ուղղեմ ձեզ. Այն միակ մեծարանքը զոր կ՚ուզեմ ընել ձեզ, այն է թէ ճակատագիրս կը դնեմ ձեր ձեռաց մէջ. Այսուհետեւ ձեզմէ միայն երջանիկ կամ ապերջանիկ կրնամ ըլլալ. Այսչափ կը բաւէ ըսելու որ ձեր ամեն արժանիքները, չնորհներն եւ վեհ [illegible] խորապէս եւ յիմարապէս յուզած են զիս. Այնչափ կը յարգեմ զձեզ, օրիորդ, որ ինծի կը թուի թէ սրբապղծութիւն մը կ՚ընեմ երբ կը համարձակիմ սիրել զձեզ. Բայց վերջապէս, խոնարհաբար կը մատուցանեմ ձեզ իմ չնչին էութիւնս. կ՚ուզէ՞ք իմ խեղճ պզտիկ աղջկանս մայրն ըլլալ... կ՚ուզէ՞ք անոր եւ իմ քոյրս ըլլալ.

«Մնամ խոնարհ յարգանօք, առ յաւէտ և ամէն պարագայի մէջ,

ԺԱՔ ՖԱՊՐԻՍ

Ֆապրիս, նամակը գոցելէ յետոյ, զայն ապահով և չուտ կերպիւ իր հասցէին հասցնելու միջոցին վրայ կը մտածէր, երբ սրահին պատուհանէն տեսաւ օրիորդ տը Սաւանն որ դղեկին պատուոյ գաւիթէն կ՚անցնէր. Այդ գաւիթը, շատ ընդարձակ, զարդարուած էր պարտիզակներով. Ձախ մէկ անկիւնը, գեղեցիկ սպիտակածաղիկ կատալպայ մը՝ տեսակ մը թաղաւարան կը կազմէր, որուն ներքեւ դրուած էին պարտէզի մէկ քանի աթոռակներ. Պէադրիս միջօրէէն յետոյ երբեմն կուգար անոր ներքեւ մէկ քանի վայրկեան և ինքզինքն հանգչեցնելու համար կարդալ, երբ պառաւուհին թոյլ կուտար.—Նկարիչը կանչեց իր աղջիկն, որ իրեն քովի սենեակը կը գտնուէր.

—Անուշիկս, ըսաւ, օրիորդ Պէադրիս սա փոքր մեծ ծառին տակը նստած է, մտերմ քով... Այս նամակս իրեն տար իմ կողմանէս... Գնա, անուշիկս.

Վայրկեան մը յետոյ, Ֆապրիս աչքովը անձկութեամբ կը հետեւէր մանկան ընթացքին, գաւիթին մէջէն. Մասսէլ անհետ եղաւ կատալպային թաւախիտ ստուերին ներքեւ. Երկար վայրկեաններ անցան. Յետոյ Մասսէլ դուրս ելաւ ստուերէն և դղեակ դարձաւ յամր քայլերով. Ֆապրիս այնպէս թուեցաւ թէ իր նամակն ետ կը բերէր. Իր սառուցեալ ձեռքը ճակտին վրայէն անցուց և պարզապէս ըսաւ.

—Աստուա՛ծ իմ, և անչարժ սպասեց. Մասսէլ ներս մտաւ.

—Աճապարէ, հայր իմ, ըսաւ.

Եւ անոր յանձնեց ձեռքին մէջ բռնած թուղթը. Արդարեւ նամակին պահարանն էր այդ. բայց պահարանը միայն, բացուած և կիսովին պատռուած. Թղթին մէկ անկիւնը մատիտով գրուած էր սա միակ բառը.

«Վաղը»։

Պահ մը դադարէ յետոյ,

—Բան մը չըսա՞ւ քեզի, հարցուց աղջկանը.

—Ոչ՛, բան մը չըսաւ.

—Համբուրե՞ց քեզի.

—Ոչ՛.

Ամէն անոնք որք կը սիրեն կամ կը յիշեն իրենց սիրած ըլլալը, դիւրաւ պիտի երեւակայեն, առանց նկարագրութեան պէտք ունենալու, այն սրտի եւ մտքի յուզումներն, սպասման տենդը, յուսոյ ցնցերն եւ խորին յուսահատութիւններն որոց մէջ տագնապեցաւ Ֆապրիս՝ ցերեկուան եւ գիշերուան այն մշտնջենական ժամերուն մէջ որք զինքը կը բաժնէին յաջորդ օրէն. Երեկոյին ըստ սովորութեան նորէն հանդիպեցաւ Պէադրիսի, առանց անոր վարմունքին եւ աչքերուն մէջ տեսնելու ամենադոյզն նշան մը որով կարենար կռահել այն առեղծուածը զոր պարփակած էր սա բառին մէջ.—Վաղը։

Պիտի գրէ՞ր իրեն. Կամ թէ բերանացի՞ պիտի պատասխանէր իրեն, իր անխափան սովորութեան համեմատ նկարչութեան դասն առնելու եկած ատեն.

Յաջորդ, սովորական ժամէն շատ առաջ, նկարիչը ժամադրութեան տեղն էր, այն նստարանին վրայ ուր առջի օրը տեղի ունեցած էր իրենց խօսակցութիւնը. Մանկամարդ աղջիկը եկաւ, գլխու թեթեւ չարժմամբ մը պատասխանեց անոր բարեւին, նստեցաւ առանց բառ մը արտասանելու՝ իր գրանքներն եւ կտաւը պատրաստելով. յետոյ, վերջապէս, նշան ընելով նկարչին որ նստի.

—Պարոն Ֆապրիս, ըսաւ զգացուած, անուշ եւ տխուր ձայնով մը, երախտապարտ եմ ձեզի... շատ երախտապարտ... բայց չեմ կրնար խաբել զձեզ... կրնամ ձեզի խոստանալ ձեռքս... բայց կը վախնամ որ դժբաղդութենէ ընկճած, մաշած և թառամած սիրտս չկրնայ ձեզի տալ ինչ որ ձեր սիրտը կուտայ ինծի... կը վախնամ որ իմ անկեղծ յարգանքի եւ համակրութեան զգացումներս շատ թերի կերպով համապատասխանեն այն զգացմանց զորս ունիք ինծի համար... կը վախնամ որ դժբաղդ չընեմ ձեզի.

—Օրիորդ, չէի սպասեր որ հիմակուընէ ձեր քով գտնեմ այն անսահման գորովը զոր ազդած էք ինծի... Գիտեմ որ այդպիսի զգացում մը ժամանակէն, իմ սիրոյս խոնարհ հաւատարմութենէն եւ ձեր երջանկութեան համար ունեցած տարփոտ անձնուիրութենէս միայն կրնամ յուսալ.

—Պարոն Ֆապրիս, մարդս ներկային վրայ միայն վստահ է, և ես ճշմարտութիւնն ըսի ձեզ... Գալով ապագային, սա միայն կրնամ ապահովցնել ձեզի թէ կարելին պիտի ընեմ բարի և պարկեշտ կին մը լինելու ձեզ և լաւ մայր մը ձեր զաւկին համար.

Ֆապրիս, աչքն յուզումէն թրջած, առաւ մանկամարդ աղջկան երկնցուցած սպիտակ ձեռքն, իր չրթունքը տանելու համար. բայց նա մեղմիւ ետ քաշեց.

—Զգուշացէք, ըսաւ. Եթէ կը կարծէք որ չնորհակալութիւն կը պարտիք ինծի, ապագային մէջ չնորհակալ եղէք... հոս տեղ ամէն մարդ կը հսկէ մեր վրայ... կը խնդրեմ որ մեր գաղտնիքը մէկու մը չըսէք... գոնէ մինչեւ որ իմ... բարեպաշտուհիս չիմացնեմ զայս...

Օրիորդ տը Սաւան տարօրինակ դառնութեամբ լեցուն ժպիտ մը ունեցաւ այդ «բարեպաշտուհի» բառն արտասանած ատեն.

—Բայց, օրիորդ, ըսաւ նկարիչը, ես իսկ ձեռնարկ մը չը՞ պիտի ընեմ այն անձին քով զոր դուք ձեր բարեպաշտուհին կը կոչէք.

—Անշուշտ, պաշտօնաբանութիւնն այդպէս կ՚ուզէ և մինչեւ իսկ անհրաժեշտ է. Բայց նախ ես խօսիմ իրեն. Մանաւանդ պատճառներ ունիմ.

—Աստուա՛ծ իմ, օրիորդ, երկուքս ալ գիտենք, այնպէս չէ՞, թէ քիչ մը թշնամական տրամադրութեանց պիտի հանդիպինք... Թէ կրնան շատ տաժանելի ընել ձեզ համար այս տեսակցութիւնը... Թող տուէք որ ազատեմ զձեզ այս տեսակցութենէն... կամ, գէթ, յարեց ժպտելով, առաջին հարուածն ես ընդունիմ... ես շատ կը յարգեմ տիկին տը Մոնդաոնը, բայց չեմ վախնար անկէ.

—Բայց... ես ալ չեմ վախնար, ըսաւ օրիորդ տը Սաւան... Եթէ տեսած էք իմ ճշմարիտ սպասաւորութեան մը առաքինութիւնները համբերութեամբ տանիլս,—ինչ որ ալ ըլլան իմ համակերպութեանս չարժառիթները,—վստահ եղէք թէ վախկոտութիւն չկար իմ վարմունքիս մէջ. Զիս շատ սխալ ճանչցած պիտի ըլլայիք, պարոն Ֆապրիս, եթէ կարծէիք թէ...— Յանկարծ խօսքն ընդհատեց.— դղեկին զանգակը երկու անգամ հնչած էր, ընթերցող օրիորդը կոչելով պառաւուհւոյն մօտ.

—Կ՚երթա՛մ, ըսաւ ոտքի ելլելով, եւ վայրագ ցոլք մը ցայտեց իր աչքերէն.

Ձեռքը վերստին երկնցուց առ Ֆապրիս եւ հեռացաւ.

(Շարունակելի)

ժամանակ չպիտի պահէ»։ Այս օրակարգ քուէարկեցաւ։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Ի Պելկրատ մեծ գայրոյթ կը տիրէ Քալնոքի կոմսին ծանուցեալ բանախօսութենէն ի վեր, որով կը քննադատէր Սերպիոյ հակաւստրիական քաղաքականութիւնը։ Վիեննայի և Պեշթայի ամեն լրագիրք որք այն բանախօսութիւնը կը պարունակէին՝ գրաւեցան Սերպիոյ թղթատարատան պաշտօնատան մէջ.—զարմանալի անօրինութիւն սերպ կառավարութեան կողմէ, որ մամլոյ ազատութեան խորին յարգանք կը ցուցնէ, թող տալով որ սերպ լրագիրք ուզածնուն չափ հարուածեն զԱւստրիա-Հունգարիա։

ԱՆԳԼՈՒՀԻՔ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Լորտերու ժողովոյն մէջ Լորտ Մէյթ օրինագիծ մը առաջարկեց, որով կանանց արտօնութիւն տրուի գաւառային երեսփոխանական ժողովոց անդամ ընտրուելու. որովհետեւ վերջերս այս պաշտօնին ընտրեալ քանի մը նշանաւոր կանայք և օրիորդաց ընտրութիւնն ապօրէն հռչակեցին անգլիացի դատաւորք։

Կառավարութիւնն հակառակեցաւ օրինագծին, յայտարարելով թէ համարակալ շահը չի պահանջեր որ կանայք ժամանակին գաւառային ժողովոց։ Անգլիացի ժողովրդեան ստուար մեծամասնութեան ընտանեկան զգացմունք հակառակ են այդ առաջարկութեան. կիներն, յօգուտ կանանց և յօգուտ ընտանեաց, պէտք է հեռի պահել գաւառային ժողովոց գրգռիչ վիճաբանութիւններէն։

Լորտ Տէրպի և Լորտ Կրանվիլ պաշտպանեցին Լորտ Մէյթի ծրագիրն, որ սակայն 49ի դէմ 119 ձայնիւ մերժուեցաւ։ Իրաւ է որ Լորտերու ժողովոյն մէջ պահպանողական տարրը միանգամայն գերակշիռ է, և ո՛չ մէկ ազատամիտ բարենորոգում բխած է երբեք Լորտերու ժողովէն։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԵԳԻՊՏՈՍ

Անգլիոյ Երեսփ. ժողովոյն ուրբաթ աւուր նստին մէջ, Սըր Ճ. Ֆէրկիւսըն յայտարարեց թէ Վեհ. Սուլթանին կողմէ արտայայտեալ բաղձանաց համաձայն, անգլ. զօրաց յԵգիպտոս ներկայութեան մասին երկար ժամանակէ հետէ ձեռնարկեալ բանակցութիւնք մայիս 23ին վերջացած են, և այնուհետեւ ո՛չ միայն չեն ընդհատուած այլ և յառաջ կը տարուին ամենայն փութաջանութեամբ։

ՊԻՍՄԱՐՔ ԴԱՏԻ ԵՆԹԱՐԿԵԱԼ

Ֆրայպիւրկի Զայթունկ ազատական գլխաւոր թերթը կը ծանուցանէ թէ խնդիր է դատական քննութեան ենթարկել զՊիսմարք Իշխան՝ օտար լրագրապետաց հետ իւր տեսակցութեանց մէջ պետական գաղտնիքներ երեւան հանելուն համար, ըստ յաւելուածական յօդուածին որ պատժական օրէնքին մէջ գրուած է՝ կոմս Արնիմի դէմ բացուած հռչակաւոր դատէն ետքը։ Կայսրը մինչեւ ցարդ չէ հաւաներ, բայց կարելի է որ իւր կարծիքը փոխէ վերջապէս։

ԳԵՐՄԱՆՔ ԱՓՐԻԿԷ

Արեւելեան Ափրիկէի գերմանական ստացուածոց զինուորական կառավարիչ Վիսման հազարապետ Գահիրէ եկաւ, և Գերմանիա կը վերադառնայ, ուր պիտի մնայ ժամանակ մը, ընդունելի բացատրութիւններ տալու կայսեր։ Իւր տուած տեղեկութեանց նայելով, Էմին փաշա բուժուած է, և իւր աչաց տկարութիւն չէ ծանրացած։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Քաղաքական ժողովն իւր ուրբաթ օրուան նստին մէջ զբաղեցաւ նախ հետեւեալ խնդիրներով.

Արոլանպէկի վարժարանին շինութեան համար Նիկոմիդիոյ Գեր. առաջնորդը գրած էր թէ տեղւոյն ժողովուրդը խոստացած է 200 ոսկւոյ չափ գումար մը տալ։ Ն. Գերապատուութիւն խնդրած էր որ շինութեան անհրաժեշտ եղած գումարն ամբողջացնելու համար Սուլուց յանձնաժողովոյ քով գտնուած 350 ոսկւոյ գումարն իրենց յանձնուի և նմէ պակսի՝ հանգանակութիւն մը կատարելով վարժարանին շինութիւնն ի գլուխ հանուի։

Շինութեան յատակագիծն արդէն ղրկուած է ի Պատրիարքարան, որուն համեմատ վարժարանը պիտի կառուցուի 550 քառակուսի կանգուն գետնի մը վրայ։

Ժողովը Տնտեսական Խորհրդոյն յղեց սոյն խնդիրն ի տեղեկագրութիւն։

Ժողովն Ահ Եօլու Պուրկազէն եկած գիրէ տեղեկանալով որ պուլկար կառավարութիւնը կը պահանջէ տեղւոյն Հայոց գերեզմանատունը, որոշած էր որ Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հայրն այդ մասին անձամբ բանակցի Պուլկարաց Գեր. Էկզարքին հետ։ Արդ, ժողովը գոհութեամբ տեղեկացաւ թէ պուլկար կառավարութիւնն, խնանալով որ Հայոց գերեզմանատունն իրենց համար նուիրական է, որոշեր է չպահանջել զայն։ Ժողովն որոշեց այս տեղեկութիւնն հաղորդել Ադրիանուպոլսոյ Գեր. Առաջնորդին։

Ժողովն որոշեց տեղեկագրել առ Ազգային ժողովն որ իւր երեք պակասեալ անդամոց տեղ որք են՝ Վսեմ. Գաբրիէլ էֆէնտի Նորատունկեան՝ հրաժարելով, Մեծ. Յովհաննէս էֆէնտի Պօյաճեան՝ հրաժարելով և Ներսէս էֆէնտի Ներսէսեան՝ վախճանելով, նոր ընտրութիւն կատարուի։

Ժողովը նկատողութեան առաւ Կարնոյ քաղաքական ժողովոյ նոր ընտրութիւնն և օրինաւոր գտնելով վաւերացուց զայն։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ
ԲԱՐԵՅԻՇԱՏԱԿ ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆՑԻ

Երէկ, մայրաքաղաքիս բոլոր եկեղեցեաց մէջ հանդիսաւոր պաշտօնք կատարուեցան ի հանգիստ հոգւոյ բարերարին աղա Մկրտիչ Սանասարեանցի, և յետ ընթերցման պատարագի արքական չքնաշխարհին՝ քարոզիչ Ս. Հայրք օրհնութեամբ յիշատակեցին մեծանուն բարերարին գործերն ու օրինակելի կեանքը։

Բանկալթիի գերեզմանատան Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն տօնախմբութեան առթիւ, Բերայի քարոզիչ Գեր. Գաբրիէլ եպիսկոպոս Սրուանձտեանց հանդիսաւոր պատարագ մատոյց անդ ի ներկայութեան խուռն բազմութեան ազգայնոց և սրտաշարժ քարոզ մը խօսեցաւ օրուան տօնին և ողբացեալ բարերարին յիշատակ։ Սրուանձտեանց Սրբազան նկարագրեց բարեյիշատակ Սանասարեանցի կեանքը, շեշտելով մանաւանդ թէ հանգուցեալը ո՛չ թէ բաղդին բերմամբ՝ այլ իւր քրտամբ և աշխատութեամբ հասած էր ընկերական բարձր աստիճանի մը, և թէեւ՝ բացի Սանասարեան վարժարանին հաստատութենէն, Էջմիածնայ, Երուսաղէմի, Վանայ Սանդխտեան վարժարանին և այլ հանրային հաստատութեանց ինչպէս ըրած բարեգործութիւնները։

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆՑԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆ Ի ԿԱՐԻՆ

Կարինէն մայիս 25 ուրբաթ աւուր թուականաւ հետեւեալը կը գրեն մեզ.

Այսօր, Քաղաքական ժողովոյ ի նիստ գումարուած պահուն, Պ. Կարապետ Եզեանցի կողմէ Սանասարեան վարժարանի տեսչութեան ուղղեալ հեռագիր մը որ կը գուժէր մեծանուն բարերարին մահը՝ նոյն տեսչութեան կողմէ հաղորդուեցաւ վիճակիս Գեր. Առաջնորդին որ կը նախագահէր ժողովոյն։ Ժողովն խորին վշտով համակուեցաւ իւր այս գուժն և անակնկալ մահուան, և Գեր. Իւթիւճեան Հայրն անմիջապէս յատենի ժողովոյ հայակելով հանգուցելոյն մեծագործութիւններն և նորա գուժն մահուամբ ազգին կրած մեծ կորուստ, «Հոգւոցս» կարգաց և նիստ փակեց ինչպէս ազդ։ Առաջնորդ Ս. Հայրն և ժողովականք փութացին յայտնել իրենց ցաւակցութիւն Տեսչութեան անդամոց, ուսուցչաց և ուսանողաց որք դառնապէս կ'ողբային իրենց բարերար Հօր մահն։ Ազգային վարժարանները փակուեցան ինչպէս ազդ և յառաջիկայ կիւրակէ Կարնոյ եկեղեցեացն մէջ հանդիսաւոր պաշտօն և պատարագ պիտի մատուցուի ի հանգիստ հոգւոյ Սանասարեանի։ Այս առթիւ Գեր. առաջնորդ Հօր կողմէ հրահանգ տրուած է որոց որ անկ է, որպէս զի այս տխուր հանդէսն բառ կարելւոյն վայելուչ ընելու համար ամէն պատրաստութիւնք տեսնուին։ Նոյնպէս հրահանգ ղրկուեցաւ շրջակայ գիւղերէն որպէս զի կիրակի օրը հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուի եկեղեցեաց մէջ։

Գեր. Իւթիւճեան Հայրն՝ ի դիմաց վիճակին բոլոր ժողովականաց և ժողովրդեան՝ ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց առ Պ. Կարապետ Եզեանց, ի Բեդֆորդ, երկնային մխիթարութիւն մաղթելով, և թախանձանօք խնդրելով որ հանգուցելոյ բարերարին մարմինը Կարին փոխադրուի, Սանասարեան վարժարանին մէջ ամփոփուելու համար։

Թուզլանճաւցէն կը գրեն մեզ.

Թուզլանճաւ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն տօնախմբութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ մեծ հանդէսով։ Մայրաքաղաքիս ամեն կողմերէն խուռն բազմութիւն եկած լցուցած էր այդ փոքր այլ գեղեցիկ եկեղեցին։ Ամեն. Երիմեան Հայրիկ պատարագեց և յորդ սրտաշարժ քարոզ մը խօսեցաւ, հոգեւոր խնդիրներով մանաւանդ Սանասարեանցի յիշատակին վրայ։ Հանդէսին մեծ փայլ և պայծառութիւն տուին մայրաքաղաքիս առաջնակարգ դպրաց խումբ մը երգեցողութիւնք, ընկերակցութեամբ հռչակաւոր Նէյզէն Յովհաննէս աղայի և իւր մէկ ընկերակցին։ Պօլսատու Տ. Վահան քահանայն, Ս. Յակոբ Ձորի Տ. Գաբրիէլ աւագ քահանայն, Յակոբեան Լեւոն էֆէնտի և այլք՝ բարեպաշտ հաւատացելոց սրտերը խորապէս յուզեցին։ Այլ մանաւանդ երախտագիտութեան վայելուչ աշխատութիւն մը՝ Թուզլանճաւցի Յարութիւն աղա Գաբրիէլեանի երախտագիտութիւնն սքանչացուց ազգը ամենուն. իր յորդելի և ընտրեալ ձայնիւ երգած Ընդրէ-լ մեղեդին հմայեց ամբոխը, և արտասուաւէտ մը կ'ըսէր յուզեալ ձայնիւ թէ «Պալըքլը» գերեզմանատան մէջ հանգչած Թաթ Գաբրիէլ Նիկողոս առ գոյի ոսկորները ուրախութենէ խայտացին այսօր անշուշտ։

Յատարտ եկեղեցական արարողութեանց, թաղային վարժարանին սրահին մէջ փառաւոր հացկերոյթ մը տրուեցաւ գլուխ գտնուն ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Երիմեան Հայրիկի։

Երեկոյին, Ն. Ամենապատուութիւն հիւր եղաւ ի Գալաթիա՝ Իզմիրլի վաճառական Մեծ. Յարութիւն էֆ. Շահվէլեանի տանն, ուր կը գտնուէր նաեւ Գեր. Խորէն Նար-Պէյ Սրբազան։

ՀԱՆԴԷՍ ՄՐՑԱՆԱԿԱԲԱՇԽՈՒԹԵԱՆ
ՊԷՋՃԵԱՆ ԵՒ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԵԱՆ ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

Ըստ կանխագոյն ծանուցման, երէկ տեղի ունեցաւ Գալ Գարակի Պէջճեան և Լուսաւորչեան երկսեռ վարժարանաց աշակերտաց և աշակերտուհեաց մրցանակաբաշխութեան հանդէսը, Մայր վարժարանի պարտիզին մէջ։

Ժամը վեցին 1500է աւելի երկսեռ ազգայնոց և օտարաց ընտրեալ բազմութիւն մը գրաւած էր հանդիսավայրն որուն ձախակողմը կը զարդարէր Օսմանեան Թուղրան, «Բադիշահըմ չօք եաշա» վերտառութեամբ։

Ս. Պատրիարք Հայրն անձնական արգելքներեամբ չէր կրցած ներկայ գտնուիլ հանդէսին, որուն կը նախագահէր Գեր. Սիմէոն Արքեպիսկոպոս Աէֆէրեան, շուրջն ունենալով Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հայրը, մի քանի վարդապետք և Մայր-եկեղեցւոյ քահանայից դասն։ Հանդիսին ներկայ էր նաեւ ոչ մահմեդական վարժարանաց քննիչ Վսեմ. Ապտուլլահ Համիդ էֆէնտի։

Հանդէսը բացուեցաւ Վեհ. Սուլթանի ձօնեալ երգով մը զոր ուսանողք երգեցին ընկերակցութեամբ դաշնակի և ջութակի։ Հանդիսականք յոտնկայս և բուռն ծափահարութեամբ ունկնդրեցին սոյն երգին, յետոյ ուսանողներէ մին Ն. Կ. Վեհափառութեան նուիրեալ մաղթանք մը կարդաց որ ընդունեցաւ «Բատիշահըմ չօք եաշա» աղաղակներով ու ծափահարութեամբ։

Սոյն երգէն և մաղթանքէն յետոյ երկսեռ վարժարանաց Տեսուչ Մեծ. Մելիքեան Մկրտիչ էֆ. կարդաց վարժարանաց միամեայ գործառնութեան ընդարձակ տեղեկագիրն յորում մի առ մի ի վեր կը հանէր վարժարանի նիւթական և բարոյական վիճակն և հրաւէր կը կարդար ծնողաց որ միայն պարգեւաբաշխութեան օրերուն մէջ չյիշեն իրենց զաւակաց կրթութեան յանձնելով յարկն, այլ ամէն օր և ամէն ժամ։ Պատ. Տնօրէնին տեղեկագիրը խորին ուշադրութիւն գրաւեց։

Տեղեկագրի ընթերցմէն յետոյ, սկսաւ մրցանակաց բաշխումն։ Տեսուչ էֆէնտի մի առ մի կարդաց աշակերտաց և աշակերտուհեաց վիճակացոյց վկայագրերն որք յանձնուեցան յաւուր ընծայներով։

Ուսանողներու դասի ուսանողաց պարգեւները բաշխուելու պահուն դաշնակի վրայ երգեր երգուեցան թէ ազգային և թէ թուրքերէն ու գաղղիերէն։ Նոյնպէս աշակերտուհեաց կողմանէ արտասանութիւնք արտասանուեցան, ինչպէս նաև Հայ. Տիկ. Պաշտ. ատենաբանութիւնք աշակերտաց և աշակերտուհեաց կողմանէ։

Այս տարի վարժարանը 10 շրջանաւարտներ կ'ընծայէ ազգին, որոց ութն աղջիկ և երկուքը մանչ։

Այդ շրջանաւարտներն են՝

Աշակերտուհիք

Օր. Արուսեակ Գայլաքճեան
» Արշալոյս Պիւլպիւլեան
» Ազատնի Գույմճեան
» Երանուհի Գափանոզեան
» Թագուհի Աղամեան
» Սոֆի Գանձեան
» Պէատրիս Երէցեան
» Վերգինէ Մինթաննեան

Աշակերտք

Յարութիւն Գափամաճեան
Հայկ Միհրանօֆ

Պատ. Հոգաբարձութեան կողմանէ պատրաստուած ծաղկեփունջեր և պարգեւներ տրուեցան սոյն 10 շրջանաւարտից և Տեսուչ էֆէնտի գեղեցիկ յորդորական մը ուղղեց անոնց։ Այս, գործելով երգեր երգուեցան և ատենախօսութիւնք արտասանուեցան։

Հանդէսը վերջացաւ ժամը 10ին Ս. Նախագահ Հօր օրհնութեամբ և առ ուսանողս ուղղեալ յորդորականներով։

Գոհութեան արժանի է հանդիսին բարեկարգութեան համար Մայր Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ և մասնաւորին դպրոցի տնօրէն Մեծ. Մելիքեան Մկրտիչ էֆէնտիի կողմանէ ձեռք առնուած նախահոգ միջոցներն որոց շնորհիւ սոյն ազգային կրթական հանդէսն ցերեկ չի կորսնցուց իր պատկառանքը։

Աւելի արժան է նաեւ որ Մայր Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն Մեծ. Յակոբ էֆէնտի Աճեմեան իր հնութեանց վաճառատունէն ծաղրագին գորգեր և այլ արժէքաւոր կարպետներ բերել տուած էր, հանդիսին շքեղութիւնն աւելցնելու համար։

Երէկ Գատըգիւղի Ս. Թագաւոր եկեղեցւոյն մէջ տեղի ունեցաւ փառաւոր Օր. Զապել Գ. Հարէնցի յուղարկաւորութիւնը։ Ներկայ էին Գեր. Եղիշէ Արքեպիսկոպոս Նար Պէյ, Գեր. Մելքիսեդէկ եպիսկոպոս Մուրատեան, Գեր. Գաբրիէլ եպիսկոպոս Սրուանձտեանց և բազմաթիւ վարդապետք ու քահանայք ինչպէս նաեւ ազգային երեւելիք, ծանօթութիւն և ժողովրդեան խուռն բազմութիւն։

Դամբանականը խօսեցաւ Գեր. Գաբրիէլ եպիսկոպոս։ Յետ եկեղեցական արարողութեանց ու դամբանականին, մարմինն հանդիսական կերպիւ փոխադրուեցաւ գիւղիս գերեզմանատունը, Վսեմ. Ռընտեան Եղբարց վաճառատան պաշտօնեայք դագաղը բարձեալ տարին մինչեւ ի գերեզմանատուն։

Դագաղին առջեւէն կը տարուէին տասն չափ ծաղկեայ պսակներ որք նուիրուած էին Վսեմ. Ռընտեան եղբարց, Մ. Մաճեան էֆէնտիի, Մաքսուտ Հարէնց էֆէնտիի, Թըմտըգլեան, Շամասնեան ու Յակոբեան ընտանեաց կողմէ, Սկիւտար Եկին Մաչալէի թաղեցւոց, Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութեան, Օր. Մարտիկեանի և Պօղոս Աւգեր էֆէնտիի կողմէ։

Թափօրը Յունաց եկեղեցւոյն առջեւ ժամանելուն, յոյն եկեղեցականք զգեստաւորեալ դիմաւորեցին և Գատը գիւղի մետրապոլիտը հանգստեան Աւետարան կարդաց։

Յուղարկաւորք մինչեւ ի գերեզմանատուն ընկերացան դագաղին և մարմինն ամփոփուեցաւ Ռընտեան ընտանեաց դամբարանին մէջ։ Յուղարկաւորաց ընտրեալ դասն Ռընտեան ու Հարէնց էֆէնտիներուն ընկերանալով Հարէնց Գաբրիէլ էֆէնտիի տանը գնացին ի մխիթարութիւն վշտակիր ծնողաց։

Հարէնց, Շամասնեան, Յակոբեան և Ռընտեան ընտանիքները կը փութան հրապարակաւ յայտնել իրենց խորին շնորհակալութիւնն այն ամեն անձանց, որք երէկ ներկայ գտնուելով իւրեանց ողբացելոյն, ՕՐ. ԶԱՊԷԼ Գ. ՀԱՐԷՆՑԻ յուղարկաւորութեան, մխիթարած էին զիրենք։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ
ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Մուսուլի Սալահիյէ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Ապտուլլահ պէյ, որ նախապէս փոխանորդաբար վարած է այդ պաշտօնը։

——

Սանիյէի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Ադրիանուպոլսոյ Տարքուէ գաւառակին գայմագամ Հաճի Ֆէրրուխ էֆէնտիի և Մախսուսէի փաշական ժողովոյ անդամ Միւֆիտ պէյի։

——

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Թնդանօթարանի զինուորական ժողովոյ անդամ Սապիթ փաշայի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Թնդանօթարանի Միրլիվա Զիհնի փաշայի և Թնդանօթաձիգ զօրաց միպար-գնդին Միրլիվա Ահմէտ փաշայի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ քաղաքային բժշկական ժողովոյ առաջին քարտուղար և անդամ Մէհմէտ Մուխթար էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Սելանիկի երեւելիներէն Սէլիմ փաշայի եւ Դանուբի աւստրիական ընկերութեան նաւահանգստի տեսուչ Պ. Շիրլակի։

Առաջին կարգի Շէֆգաթ՝ մայրաքաղաքիս հելլենական գեսպանին կնոջ՝ Տիկին Լէյէն Մավրոկորտաթոյի։

Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ հելլենական դեսպանին աղջկան Օր. Խարիքլիա Մավրոկորտաթոյի։

Երրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ շոգենաւային Մէսաժըրի ընկերութեան Կ. Պոլսոյ տնօրէն Պ. Մարթէն տը Պալիէօի կնոջ։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Պոլսոյ Աքսէրայ թաղի ոստիկանապետ Եուսուֆ Ճէմալ էֆէնտիի։

——

ԿԱՅՍԵՐԱԶՕՐՆ ԻՇԽԱՆՔ

Վեհ. Սուլթանն ուրբաթ աւուր Սէլամլըքի պահուն հրամայեց որ կայսերազուն իշխան Բարձր. Պիւրհանէտտին էֆէնտի ծովային զինուորութեան ասպարէզը մտնէ և պաշտօնի կոչուի Օժէնէյէ զրահաւորին մէջ։

Կայս. սոյն Իրատէն հաղորդուեցաւ Ծովային նախարար Վսեմ. Հասան փաշայի։

——

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Պետական Խորհրդոյ նախագահ Բարձր. Արիֆի փաշա շաբաթ օրը Վեհ. Սուլթանի սենեկապետներէն Էմին պէյի միջոցաւ կայս. պալատ հրաւիրուեցաւ և անդ Ն. Վեհափառութեան հրամաններն ստանալէ յետոյ իւր պաշտօնատեղին դարձաւ։

——

ՎՍԵՄ. ՅԱԿՈԲ ՓԱՇԱ

Ելմտական նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա բոլորովին ապաքինած ըլլալով, շաբաթ օրը իւր պաշտօնատեղին գնաց և երէկ եւս ներկայ գտնուեցաւ Նախարարաց Խորհրդոյ նստին։

——

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Կրէտէի կուսակալի փոխանորդ և արտասովոր հրամանատար Շաքիր փաշա շաբաթ օր Բ. Դուռն երթալով, երկու ժամու չափ տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։ Ն. Վսեմութիւն յետոյ տեսակցեցաւ նաեւ Արտաքին գործոց նախարարութեան գլխաւոր պաշտօնէից ոմանց հետ։

—Ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտով և անգլիական դեսպան Սըր Ու. Հուայթ շաբաթ օրը Բ. Դուռն երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձ. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. խորհրդականին հետ։

——

ՄԱՀ ՃԷՄԻԼ ՓԱՇԱՅԻ

Կայս. աւագ թիկնապահ Նամըգ փաշայի որդին Ճէմիլ փաշա՝ նախկին կուսակալ Հալէպի, անդամ Զինուորական Քննիչ Յանձնաժողովոյ և կայսերական թիկնապահ, երէկ առաւօտ ժամ 11ին յանկարծամահ եղաւ իւր ապարանքին մէջ ի Սկիւտար Թոփխանէլի օղլու։

Վեհ. Սուլթանն խնամալով Ճէմիլ փաշայի մահն հրամայեց որ յուղարկաւորութեան ծախքը կայս. մասնաւոր Արկղէն վճարուի։ Ն. Վեհափառութեան հրամանաւ Իսմայիլ Հագգը փաշա ցաւակցական այցելութիւն տուաւ Ճէմիլ փաշայի հօր՝ Նամըգ փաշայի։

Յուղարկաւորութիւնն երէկ տեղի ունեցաւ մեծ հանդիսիւ ի ներկայութեան բարձրաստիճան անձանց և մարմինն ամփոփուեցաւ ի Պարաճա Ահմէտ յատուկ դամբարանի մը մէջ։

——

ՌՈՒՍ ՀՊԱՏԱԿՔ

Թուրքիաբնակ ռուսական պատերազմէն վնասեալ ռուսահպատակ վաճառականք շաբաթ օրը խմբովին Պ. Նէլիտովի ներկայանալով, աղերսագիր մը մատուցին որով իրենց վնասուց ի փոխարէն որոշեալ գումարին վճարումը կը խնդրէին։ Ռուսական դեսպանն յոյս յայտնեց թէ այդ հաշիւ կը կարգադրուի ընդ փոյթ, շնորհիւ բարեյօժար տրամադրութեան կայս. կառավարութեան։

——

ԱՆԳԼ. ԴԵՍՊԱՆԸ

Անգլիական դեսպան Սըր Ուիլիըմ Հուայթ այսօր վաղ, արձակուրդով կը մեկնի մայրաքաղաքէս, Կարլսպատի (Աւստրիա) բաղնիքներն երթալու համար։ Այն անկողմնակալութեան միջոցին զոր Վեհ. Սուլթանը ուրբաթ աւուր Սէլամլըքէն յետոյ շնորհեց նմա, Սըր Ու. Հուայթ իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց Ն. Կ. Վեհափառութեան։

——

ՎՍԵՄ. ՎԱՀՐԱՄ ՊԷՅ ՏԱՏԵԱՆ

Կ'իմանանք թէ Բերայի Պատժական դատարանի գեր-նախագահ Վահրամ պէյ Տատեան, որ վերջերս հրաժարած էր իր պաշտօնէն, այս անգամ ընդարձակ և բազմաճիւղ գործակալութիւն մը հաստատած է՝ որով կ'զբաղի զանազան արտօնութեանց և վարչական ու դատական կարեւոր գործերով, իրեն հետ ունենալով առաջնակարգ փաստաբանաց խումբ մը։ Գործակալութեան տեղին է Գալաթիա, Եուսուֆ Իզզէտտին խան։

——

ՇԱՔԻՐ ՓԱՇԱ

Կրէտէի կուսակալի փոխանորդ և արտասովոր հրամանատար Շաքիր փաշա ուրբաթ օրը վերին Վօսփոր գնաց և այցելութիւն տուաւ անգլիական, ֆրանսական, գերմանական, ռուսական, իտալական և հելլենական դեսպաններուն։

——

ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ

Մայրաքաղաքս հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պրուսայի կուսակալ Մահմուտ փաշա յանկարծակի հիւանդացեր է ծանր կերպիւ։ Զամպաքօ փաշա յատուկ հրաւէրով շաբաթ օրը Պրուսա գնաց Ն. Վսեմութիւնը դարմանելու համար։

Վերջին տեղեկութեանց նայելով, Մահմուտ փաշայի վիճակն սկսած է բարուոքիլ։

——

ՕՍՄ. ԱՐԺԷԹՈՒՂԹՔ

Օսմ. արժէթղթոց գներու բարձրացումը կը վերագրուի սա իրողութեան թէ Գերմանիա առաջուընէ աւելի կարեւորութիւն կ'ընծայէ անոնց, և կ'երեւի թէ օսմ. 4 առ 100 տոկոսաբեր արժէթղթոց գործառնութեան կեդրոն պիտի ըլլան Գերմանիոյ և Հոլանտայի հրապարակները։ Կ'ըսուի թէ Ֆրանքֆորթի Պէթման եղբարց սեղանաւորական տան, գնեք է մէկ ու կէս միլիոն ոսկւոյ արժէթուղթերը զոր նոր փոխատուութիւնն ստանձնող խմբակը 100ին 76ի առած էր, բայց Պէթման եղբարց պայմաններն յայտնի չեն դեռ։ Հաւանական է որ այս լուր ճիշդ ըլլայ, վասն զի Պէթման եղբարք 1888ին ալ գնած էին մաքսային հասոյթներով երաշխաւորեալ արժէթղթերը որք Գանքային կը պատկանէին։ Յայտնի է սակայն թէ երբ օսմ. 5 առ 100 փոխատուութիւնը 100ին 92 կ'արժէ, 4 առ 100 տոկոսաբեր թուղթին գինը 76 չի կրնար ըլլալ, մանաւանդ որ առաջնոյն գլխավճարը 100 ին 2 է, և երրորդինը 100ին 1։ Այսու հանդերձ, ստոյգ է թէ Ելմտական նախարարին առաջարկութիւն եղած է մի քանի օր առաջ, 100 ին 79 ով գնելու երկու ու կէս միլիոն ոսկւոյ 4 առ 100 թղթերը։ Այս թղթոց ի հրապարակ հանման մասին դեռ վերջնական որոշում մը չկայ, բայց թերեւս շաբթուս մէջ պաշտօնական ծանուցում մը ըլլայ։

——

ԹԻՃԱՐԷԹԻ Ա. ԴԱՏԱՐԱՆԸ

Լ. Հէրալտ կ'իմանայ թէ Պ. Բասթեյլիի կողմէ Թրամուէյից ընկերութեան դէմ բացուած դատին առթիւ Թրամուէյից ընկերութիւնը բողոքած ըլլալով Թիճարէթի առաջին դատարանին դէմ, յիշեալ դատարանի նախագահ Իզզէթ պէյ իւր երկու պաշտօնակիցներով հրաժարական տուեր է։

——

ՔՐԷՏԻ ԺԷՆԷՐԱԼ ՕԹՕՄԱՆ

4 առ 100 տոկոսաբեր արժէթղթոց մէկ միլիոն ոսկւոյ գումարին մէջէն պիտի կարգադրուի նաեւ Քրէտի Ժէնէրալ դրամատան պահանջից հաշիւն։ Շնորհիւ յիշեալ դրամատան տնօրէն Պ. Թուպինիի հաշտարար ջանից, Վսեմ. Յակոբ փաշայի հետ համաձայնութիւն գոյացած է որ այդ պահանջից տոկոսը 100ին 10 էն 100ին 6ի իջնուի։ Այս կերպով, Քրէտի Ժէնէրալ Օթօմանի հաշիւը վերջնապէս պիտի կարգադրուի։

——

ՍԱՄՈՍ ԿՂԶԻՆ

Սամոսի ընդհանուր ժողովն օրէնք մը քուէարկած է, որուն համեմատ կղզւոյն ջաղացքներուն մէջ պատրաստուած ալիւրը մաքսատուրքէ ազատ պիտի ըլլայ։ Նոյն ժողովն կողմէ քուէարկեալ ուրիշ օրէնքի մը համեմատ ո՛չ մէկ անձ պիտի կրնայ հանրային պաշտօնի կոչուիլ եթէ կառավարական Գանձուն հանրային և հաստատութեանց պարտք ունի, և այն պաշտօնատարք որք նմանօրինակ պարտքեր ունին, պաշտօնանկ պիտի ըլլան, եթէ եռամսեայ պայմանաժամու մէջ չ'հատուցանեն զայն։

——

«ԷՐԹՕՂՐՈՒԼ» ՄԱՐՏԱՆԱՒԸ

Էրթօղրուլ մարտանաւի հրամանատարն հետեւեալ հեռագիրն ուղղած է Ծովային նախարարութեան.

«Կայսեր տեսակցութեան արժանացայ. չեմ կարող բացատրել կայսեր կողմէ ինծ նկատմամբ ցոյց տրուած համակրութիւնը»

ՕՍՄԱՆ

14 յունիս 1890

——

ՄԶԿԻԹ ՄԸ Ի ԿԻՊՐՈՍ

Հելլենական կառավարութիւնը Պիրէանի մէջ մզկիթի մը շինութեան ինչպէս նաեւ իսլամաց գերեզմանատան համար տեղեր յատկացուցած էր։

Արդ, Վեհ. Սուլթանը հրամայած է որ այդ գետնոյն վրայ մզկիթ մը, վարժարան մը և իմամի ու պաշտօնէից յատուկ սենեակներ շինուին և ծախքը վճարուի իւր մասնաւոր արկղէն։

——

ԿԱՏԱՂՈՒԹԵԱՆ ԴԱՐՄԱՆ

Ադրիանուպոլսէն կը գրեն թէ քաղաքին յոյն բնակչաց մին խոտ մը գտեր է որով կատաղութիւնը կը դարմանէ։ Այդ խոտով ըմպելի մը կը պատրաստէ, իսկ տերեւներն ալ վէրքին վրայ կը դնէ. այս կերպով կը յաջողի եղեր բժշկել կատաղած շնէն խածուած անձերը։ Այդ մարդ խնդրեր է նահանգին կառավարչէն որպէս զի Կ. Պոլիս ղրկէ զինքը, իւր այս նորագիւտ դեղը ցոյց տալու համար բժշկաց։

——

ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Ըստ մասնաւոր տեղեկութեանց Զօսհարի, պուլկար կառավարութիւնն որոշեր է առանց բացառութեան զինուոր առնուլ իսլամաց կրօնական վարժարաններու ուսանողներէն։ Ի վաղուց անտի սովորութիւն եղած է, որ կը յարէ Թուրք Թերթը՝ երբ կրօնական վարժարանց ուսանողք իբրեւ կրօնական պաշտօնեայ վկայական ստանան, այլ եւս ազատ կը մնան զինուորական ծառայութենէ։

——

ԱՒՍՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ
(Աւստրիական Լլոյտէն հաղորդուած)

Շաբթուս մէջ գաւառներէն առնուած լուրերը գոհացուցիչ չէին, անոնցմէ ոմանց երկրագործական վիճակի մասին։ Սելանիկի նահանգին մէջ գլխաւորաբար, երաշտութիւնն այն աստիճան սաստիկ է, որ հունձքերը վերստին կը մաշուին վտանգի մը որ պահ մը ի բաց վանուած կ'երեւէր։ Հակառակ երկրագործական անգոհացուցիչ վիճակին, շերամագործութիւնը շատ յաջող է այս տարի ի Սելանիկ, և այս՝ հակառակ այն բազմադիմի դժուարութեանց որոց մատնուած է անդ շերամագործութիւնը՝ թթենիի տերեւներու պակասութեան պատճառաւ։ Պրուսայի մէջ և շրջակայքն, ուր երկրագործական վիճակն ալ գէշ չէ, շերամագործութիւնն յոյժ լաւ արդիւնքներ կը խոստանայ. բոժոժները մասամբ արտադրուած են և դժուարութիւն պատճառող միակ բանը թթենիի տերեւներու սղութիւնն է, որոց մէկ ճիւղը 40էն 60 փարայի կը վաճառուի. յուսացինք որ մինչեւ իսկ Կ. Պոլիս ու շրջակայքն եկած են անոնցմէ փնտռելու։

Բոժոժի վրայ գործեր ըլլալ սկսած են ի Պրուսա, Ատրպազար և ուրիշ քանի մը տեղեր. Թարմ բոժոժներու նախնական գինն էր քիլոկրամը 15էն 20 փարա. կը կարծուի թէ գիները պիտի բարձրանան, վասն զի Իտալիոյ մէջ քիլոկրամը մինչեւ 4½ ֆրանքի գործ կ'ըլլայ։

Բոժոժի արտադրութիւնք գրեթէ վերջացած են բոլոր շերամատած երկիրներու մէջ. ամէն կողմէ առնուած լուրերուն նայելով, արտադրութիւնք նախորդ տարիէն եթէ ոչ աւելի, գէթ հաւասար են

ընդհանրապէս, Ճարոնի, Իտալիոյ եւ Ֆրանսայի մէջ խոզակի արտադրութիւնք շատ նուազ եղած են. մանաւանդ Իտալիոյ վերին մասանց մէջ ծագած հիւանդութիւնք, որք կը վնասեն չերամներուն, մտահոգութիւն կը պատճառեն. Սպանիոյ և Սուրիոյ մէջ խոզակի արտադրութիւնք գոհացուցիչ են.

Գալով Պոլսոյ հրապարակի ընդհանուր կացութեան, բաւական բանուկ գործեր եղան շաբթուս մէջ. Արմտիքներէն՝ 17 000 գրիւ կակուղ ցորեն (5000ը Րումէլիի և 12.000ը Անատոլուի) որք հասած էին նախորդ շաբթուն, ամբողջովին վաճառեցան և պատրաստ 10.000 գրիւը անփոփոխ կը մնայ. Ընթացիկ գներն էին՝ գրիւը 21 22 ղրուշ. 2000 գրիւ կարծր ցորեն վաճառեցաւ, օխան 36-37 փարայի. Կիրքա և Ադիմա ցորեններէն հասան 40.000 գրիւ, որոնցմէ 20.000 գրիւը միայն վաճառուած ըլլալով, հրապարակի վրայ պատրաստ կը մնայ 20.000 գրիւ. Միւս կողմէ, 4000 գրիւ եգիպտացորեն վաճառեցաւ, գրիւը 10·37½ էն 10·62½ ղրուշի. Նմանապէս 5000 գրիւ գարի վաճառեցաւ, գրիւը 10 ղրշ. 30 փարայէն 11 ղրուշի փոփոխական գներով. Հաճարի և վարսակի վրայ գործ չ'եղաւ բնաւ եւ գներն անփոփոխ կը մնան. 5000 պարկ ալիւր հասաւ, որուն 4000ը վաճառուելով, մնացեալը աւելցաւ պատրաստ քանակութեան վրայ, որ 14.500էն 15.500 պարկի բարձրացաւ. Թեփի վրայ գործ չ'եղաւ բնաւ.

Լուբիայի վրայ բաղդատաբար բաւական գործեր եղան. 500 պարկ վաճառեցան, սակայն պատրաստի քանակութիւնն անփոփոխ է միշտ. Այս շաբթու եւս ո՛ր և է գործ չ'եղաւ կորեկի, ոսպի, բակլայի, սուսամի, եւ ընդհանրապէս հունտերու վրայ, ինչպէս են վուշի, կանեփի, խաշխաշի եւ այլ հունտեր. Ասոնցմէ 200 պարկ միայն պատրաստ կայ. մլուններէն ոչինչ.

Գալով արտածելի գլխաւոր նիւթերուն, 135 հակ Թիֆթիկ վաճառեցաւ, որուն 70ը չէրքէզական, օխան 16·62½ ղրուշէն, 20 ը Էնկիւրիի՝ օխան 15 ղրուշէն և 45 ը Իսքիլիպի՝ 14·87½—15·12½ էն. 14 սնտուկ ափիոն վաճառեցաւ, որոց 4ը պարսկական, օխան 175 ղրուշէն, 1ը Գարահիսար՝ 155 էն, 5 ը Նալլը-Խան, Էսկի-Շէհիր և Պէյ Բազարի 155 էն եւ 3 սնտուկ կոտրտուկ 107 էն.

Գոգի խէժ վաճառեցաւ 68 պարկ որոց 42ը Նիկտէ, օխան 5·62½ էն.

Ճէհրի վաճառեցաւ 96 պարկ, որոց 49 ը Գայսար և Նիկտէ, օխան 5·62½ էն 6 ղրուշի, 22 պարկ Ակնայ (հին արտադրութիւն) 5·75 էն և 25 պարկ Մարաշ (նոր արտադրութիւն) 5·62½ էն 5·75. Երեք պարկ սալէպ (Թոգաթի) վաճառեցան, 14½ ղրուշէն. Խոզակի գները բարձր են, հակառակ Թուրքիոյ արտադրման կեդրոններուն մէջ երեւցած առատութեան. սոյն պատճառը մասամբ կը վերագրուի օտար երկիրներու մէջ խոզակի արտադրութիւններու նախորդ տարիներէն նուազ ըլլալուն.

Մետաքսի վրայ առ այժմ գործ չըլլար, եւ կ'սպասուի նոր արտադրութեանց հասնելուն. Շաբթուս մէջ մէկ հակ միայն վրացական մետաքս վաճառեցաւ, 95 ղրուշի (ասկէն 108 ղրուշ.)

400 պարկ կաղին վաճառեցաւ, տեղական սպառման համար, կենդինարը 57 էն 60 ղրուշի. Դրանիկով գործ չըլլար կաղինի վրայ. Նմանապէս գործ չեղաւ գեղին մածի վրայ, ուստից պատրաստ չկայ.

Գալով ոգելից ըմպելեաց, շաբթուս մէջ վաճառեցաւ 10 տակառ Օլատոֆքա՝ և 40 տակառ Սաթինքի ալքոլ. Այս վերջիններէն հասան 49 տակառ. Պատրաստի քանակութիւնն է 175 տակառ.

Կայս. հրամանաւ Էնկիւրիյի երեսունի չափ պատանիներ մայրաքաղաքս բերուած են զինուորական վարժարանց մէջ դաստիարակուելու համար.

— Կայս. հրամանաւ՝ Զինուորական Քննիչ Յանձնաժողովոյ անդամ Հասան Րիզա փաշա Ադրիանուպոլիս գնացած է քննելու համար այդ կողմերը շինուելիք զինուորական ճանբայները. Հասան Րիզա փաշա այժմ Գըրք-քիլիսէի կողմերը կը գտնուի.

— Նոտգուլէի գուրպը կառուցուած կըտաւի գործարանին բացումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ շաբաթ օր. Այդ գործարանին արտօնատէրն է Բ. Դրան Ամէտի դիւանատան գէր-տնօրէն Րէշիտ պէյ.

— Շաբաթ օրը Ռոտոսթոյի հայ աղջիկ մը Սիրքէճիէն մակոյկով Ռոտոսթոյի շոգենաւը գնացած պահուն, ինքզինքը ծովը նետեց, սակայն նաւավարն յաջողեցաւ ազատել զնա. Աղջիկն, որ կ'ըսուի թէ մըտային խանգարում ունէր, Ոստիկանութեան Դուռը տարուեցաւ.

— Ֆէնէր ընկերութիւնը Թէփէ-պաշիի Թաղապետական պարտիզին վարձակալաց վճարելի է հրկիզեալ ամառնային Թատրոնին ապահովագրութեան գումարը՝ 300 ոսկի. Հետեւաբար ամառնային Թատրոնի վերաշինութեան պիտի ձեռնարկուի ի մօտոյ.

— Ղալաթիոյ Վոյվոտա պահականոցին ոստիկանապետ Քէրիմ էֆէնտի Թաքսիմի պահականոցը փոխադրուած է և Թաքսիմ պահականոցին ոստիկանապետ Շէմսի էֆէնտի եւս՝ Վոյվոտա.

— Երէկ ժամ 5ին նաւահանգստին մէջ դժբախտ արկած մը պատահեցաւ. Մախսուսէի Նէֆէ շոգենաւն, որ Էրէյիէ կուգար հանդիպումի բաղցած, նաւահանգստի վերատեսչութեան պաշտօնատար Այսր էֆէնտիին անուն փոքր առագաստանաւը մը խելոյ կողմէն զարկաւ. Առագաստանաւը սկսաւ ջուր առնել, և թէև նաւահանգստի վերատեսչութեան երկու շոգեմակոյկներ աշխատեցան ցամաք տանիլ, սակայն առագաստանաւը բաւական ջուր առած ըլլալով, ընկղմեցաւ. Նաւաստին ու վեց նաւաստիք ազատուեցան.

Առագաստանաւն, որ 130 տակառաչափ տարողութիւն ունէր, ածուխ բեռցած էր.

— Շաբաթ օրը պարտապաններու բանտին մէջ կռիւ մը ծագեցաւ Հրեայ Իսաք և գնչու Մէհմէտ ու Մուսթաֆա անուն բանտարկեալներու միջեւ. Մէհմէտ աթոռակով մը Իսաքը վիրաւորեց. Ոստիկանք վրայ հասնելով երեքն ալ ձերբակալեցին.

— Պրուսայի մէջ կազմեալ բարեկարգութեան յանձնաժողովոյ որոշմամբ արհեստական սենեակ մը կազմուած է որ տանտիրաց անդամներէ կը բաղկանայ.

— Մայիս 22 ին Երզնկայի մէջ երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը տեղի ունեցեր է. Թէև ոև է ցաւալի արկած մը պատահած չէ, սակայն ժողովուրդն ահուդողի մատնուեր է.

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Մինչեւ նոր տնօրինութիւն, Թիւ 47 կառախումբը կանգ պիտի առնու ի Սէնի-Գարու և Յամպոլիս, և Մաքրիգիւղէն ցոյց վերջին կառախումբը, որ ժամը 7·30 ին կը մեկնէր՝ այսուհետեւ 7·35ին պիտի մեկնի.

ԳՐԻԳՈՐ ԶԱՔԱՐԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՍՏԱԲԱՆ. (Licencié en droit)

Պատիւ ունի ծանուցանել թէ՝ իր գըրասենեակը հաստատած է Պոլիս, Պաղչէ Գափու, Համիտիյէ Թիւրպէսի կից Գաղազէր խանի մէջ. ի Թիւ 6.

Եւ թէ՝ կ'ստանձնէ վարել ամէն կարգի դատեր չափաւոր պայմաններով. եւ խմբագրել կամ թարգմանել թուղթերն, հայերէն եւ ֆրանսերէն լեզուներով ամէն տեսակ դատական և վաճառականական գրութիւններ.

Պարզ խորհրդակցութեանց համար փաստաբանութիւն չպահանջուիր.

499 1—10

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ՊԵՐԼԻՆ, 14.—Երեսփոխանաց ժողովն երրորդ ընթերցմամբ ընդունեց Արեւելեան Ափրիկէի համար խնդրուած 4½ միլիոն մարքի յաւելուածական վարկը.

ԼՈՆՏՈՆ, 14.—Երեսփոխանաց ժողովոյ մէջ, արտաքին գործոց խորհրդական Սըր Ճ. Ֆէրկիւսըն ծանոյց թէ Փորդօգալ սկզբմամբ ընդունած է Անգղիոյ եւ Ափրիկեայի առաջարկը իրաւարարութեան ենթարկելու Տըլակոայի խնդիրը.

ՓԱՐԻԶ, 14. Ի Ֆրանսա բնակող օտարազգեաց վրայ տուրք դնելու ծրագիրն ուսումնասիրելու պաշտօն ունեցող Յանձնաժողովն այսօր լսեց արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռիպոյի յայտարարութիւնները. Պ. Ռիպօ ըսաւ թէ առեւտրական նախարարը իր կարծիքը պիտի յայտնէ խնդրոյն տնտեսագիտական կողմին վրայ. գալով միջազգային կողման, արտաքին գործոց նախարարը կը վախնայ որ դժուարութիւններ ծագին, անոր համար որ այդ օրինակ տուրքի մը հաստատումը նախատեսուած չէ դաշնագրոց մէջ, մանաւանդ որ հակառակ է դաշնագրոց.

ՎԻԵՆՆԱ, 14.—Սերպիոյ խնամակալ Պ. Ռիստիչ այս առաւօտ մեկնեցաւ ի Պելկրատ. Կայսրը Փեշթայի մէջ ընդունեց Սերպիոյ նոր դեսպան Պ. Սիմիչ, որ իր յանձնարարագիրները մատոյց. Նոյն Փեշթի Բէնեմի համեմատ, փոխանակեալ խօսքերը սովորական սահմանները չեն անցած բայց ընդունելութիւնը շատ սիրալիր եղեր է.

ՓԵԹԵՐՍԲՈՒՐԿ, 14.— Օրէնք մը հրատարակեցաւ, որով կը զեղչուի տղայոց և կանանց աշխատութեան տեւողութիւնը գործարանաց մէջ.

ՊԵՐԼԻՆ, 14.—Բրուսիոյ Խորհրդարանը փակեց իւր նստաշրջան.— Գերմանիոյ Երեսփ. Ժողովը միաձայն քուէարկեց Զանզիպարի հետ կնքեալ «Տնտեսական դաշնագիրը», զոր առեւտրականք ջերմապէս գնահատեցին իբրեւ հաստատ հիմ մը բարեկամական յարաբերութեանց Գերմանիոյ և Զանզիպարի.

ԱԹԷՆՔ, 14.—Սարկիսս Թագաւորին բացակայութեան միջոցին, Կոստանդին Դուքսը պաշտօնապէս խնամակալ պիտի լինի.

ՓԱՐԻԶ, 14.— Լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Զարը Ս. Աննայի պատուանշանին մեծ ժապաւէնը ղրկեր է առ Պ. Ֆրէսինէ, (անշուշտ ի նշան գոհունակութեան ռուս յեղափոխականաց ձերբակալման համար, որոյ լուրը ռուս կառավարութիւնն և ազգը խնդութեամբ ողջունեցին).

ՊԵԼԿՐԱՏ, 14.—Փէշթայի ընդհանուր հիւպատոսին պաշտօն տրուեցաւ բողոքել մաճառ կառավարութեան ձեռք առած միջոցներուն դէմ, որով արգիլուած է Սերպիայէն խոզերու ներածումն ի Հունգարիա. Այդ միջոցներն առեւտրական դաշնագրին հակառակ կը համարի Սերպիա.

—Արդի արմատական կառավարութեան պաշտօնաթերթն՝ Օտէք՝ Քալնոքի կոմսին յայտարարութեանց վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ Սերպիոյ այժմեան կառավարութիւն յեղափոխութիւն անցած օրէն ի վեր հետամուտ է լաւ յարաբերութիւններ տածել ամէն Պետութեանց հետ և օրինաւորապէս ու անկեղծապէս վարուիլ նաեւ Աւստրիա-Հունգարիոյ հետ. Բայց նաեւ այն դէպքէն ի վեր սերպ ժողովրդեան զգացմանց մէջ յեղաշրջում մը տեղի ունեցած է Աւստրիոյ Հունգարիոյ դէմ. Այս փոփոխութեան յանցանքը վերագրելի է Աւստրիա-Հունգարիոյ միայն, որ քաղաքական գործիչք խօսք մէկ ըրած էին զՍերպիա տասն տարիէ հետէ կործանող նախկին վարչական դրութեան հետ (Միլան Թագաւորին հետ). Օտէք գոհ է որ Քալնոքի կոմս առարկութիւն չըներ Ռուսիոյ հետ Սերպիոյ տածել ուզած բարեկամական յարաբերութեանց դէմ. Սլաւ ժողովրդոց փոխադարձ համակրանքն հակառակեան ցոյց մը մեկնուելու չէ. Աւստրիոյ Հունգարիոյ և Սերպիոյ միջեւ բարի դրացնութեան յարաբերութիւնները պահպանելու համար Քալնոքի կոմս կրնայ վստահիլ ի Սերպիա իշխանութեան վրայ գտնուող արմատական կառավարութեան.

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊՈՒՔՐԷՇ, 15 յունիս.—Պուքրէշի ամենախորդ դեսպան Ֆէրիտուն պէյ Պելկրատ գնաց, Կարոլ Թագաւոր Ռումանիոյ Աստեղ պատուանշանի մեծ ժապաւէնը տալու նմա.

ՓԵՇԹԱ, 15.—Պատերազմական և ծովային արտասովոր նպաստացոյց քուէարկութեան Պատուիրակութեանց ժողովոյն մէջ. Աւստրեան պատուիրակութեան նպաստացոյցի յանձնաժողովը քուէարկեց Պոսնիոյ և Հէրսէքի նպաստացոյցն. Աւստրիոյ-Հունգարիոյ նպաստական նախարար և Պոսնա-Հէրսէքի վարչապետ Պառոն Ֆոն Քալլայ հաստատեց այս առթիւ թէ, աւստրիական գրաւման դէմ օտար լրագրաց խիստ յարձակմանց հակառակ, իրերը բոլորովին կանոնաւոր վիճակ մ'ունին Պոսնա-Հէրսէքի մէջ. Անհիմն է այն լուր թէ Պոսնա-Հէրսէքցի ըմիկ զօրքեր իրենց գաւառէն դուրս ուրիշ տեղեր պիտի ղրկուին իբրեւ պահապան զօրք. Միայն նոյն ըմիկ զօրքերէն մէկ կամ երկու վաշտ 14 օր պիտի մասնակցին ռազմափորձերուն, լաւագոյն վարժութիւն մը տալու համար իրենց.

ՓԱՐԻԶ, 15 Յունիս.—Ֆրանսական կառավարութիւնն որոշեց պաշտօնապէս ճանչնալ Պրազիլիոյ Հանրապետական կառավարութիւնը, որովհետեւ Պրազիլիա ընդունած է իրաւարար ըլլալ Կիւյանի մէկ քանի գաւառաց մասին Ֆրանսայի և Հոլանտայի միջեւ ծագած խնդրոյն համար.

ՊԵՐԼԻՆ, 15.—Նոյէ Տոյչէ Ալկէմայնէ Զայթունկ հաստատապէս կը ծանուցանէ թէ նախարարապետ Ֆոն Գափրիվի Կայսեր պիտի ընկերակցի ի Պետրպուրկ.—Նոյն լրագիրը կը հերքէ Ստանտըրտի այն լուրը թէ Վիլհէլմ Կայսեր եւ Ֆրանց Յոզէֆ Կայսեր տեսակցութիւնը մէկ քանի օր առաջ միայն որոշուեր է՝ ապացուցանելու համար որ երկուց միապետութեանց յարաբերութիւնները չեն փոխուած. Գերման լրագիրը կը յայտարարէ թէ Լէնինգի տեսակցութիւնը որոշուած է ապրիլին և թէ երկուց տէրութեանց բարւոք յարաբերութիւնները պէտք չունին ապացուցուելու.

ԱՐԵՒԵԼ. ՀԵՌԱԳՐ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ՌԻՕ ՏԸ ԺԱՆԷՅՐՕ, 15.—Պրազիլիոյ հանրապետական կառավարութիւնն հրովարտակ մը ստորագրեց, որով կը յայտարարէ թէ ի Պրազիլիա բնակող օտարազգեաց համար ձեռք առնուած տնօրինութիւնք գործադրելի չեն Ֆրանսացւոց համար, որք միշտ պիտի կրնան ամէն ատեն եւ Պրազիլիոյ ամէն կողմը ի մէջ բերել իրենց օտարահպատակութիւնը.

ՓԱՐԻԶ, 14.—Այսօր Լոնշանի մեծ ձիարշաւարանին վրայ տեղի ունեցաւ «Բարիզի Մեծ Մրցանակին» միջազգային ձիարշաւը. Անգլիական Ֆի՛ Րօլլ ձին յաղթական եղաւ ձիարշաւին մէջ.

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 4 Յունիս

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէք երեսը գոց. (Միաց. Ա. Սերի		21 14
Գործողին գոցուելէն վերջը	»	21 14
Սերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	21 15
Կէս օրին	»	21 16
ՄՈՒԹԻՊԷՐԱՃԸ ՏԱՀՎԻԼԻ		
Երէկ երեկոյ		60 16
Այս առաւօտ		60 16
Կէս օր		60 16
ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ		
Միացութիւն	A. Սերի	45 1/4
»	B. »	26 3/8
»	C. »	21 20
ԲԱԺՆԵՏՈՄՍ		
Սոսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	5 11
Քրէտի Ժէնէրալ	Օսմ. »	10 5
Տանք ու Դոկ	» »	7 18
Օսմ. Հանք Եղամկոր	» »	5 6
Թրամուէյ	» »	502 1/2
Րումէլի երկաթուղի	Ֆր.	83
Ապահովագ. Լոմպարտ	Գ. Կ.	141
ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ		
Օսմանեան ոսկի	ղրշ. ...	100
20 Ֆրանկնոց	» ...	87 30
Անգլիական ոսկի	» ...	110 20
Մարք (գերմանական ոսկի)	» ...	108
Իմփէրիալ	» ...	90 30
Ֆլորին	» ...	51 16
Րուպլի թղթադրամ	» ...	7 93
» արծաթ	» ...	78
Մէճ. արծաթ. (առըք)	» ...	108 12
Վենետոց	» ...	108 20
Չենտոց	» ...	108 10
Մէթալիք	» ...	100
Թալէր	» ..	14 80

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 14 Յունիս, ժամ 3 վրայ 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	93·23 1/2
» » 4 1/2 %	106 45
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սերի Դ.	19 55
Օսմանեան երկաթուղի	83 37 1/2
» Լէժիի բաժնեթուղթք	2 5
Պանք Օթոման	611 25
Կրէտի Լիոնէ	760
Իտալական Ռանթ 5 %	97 17 1/2
Հելլենական 5 %	485
Ունիֆիէ Թեւսը (1890)	431 25
Եգիպտական միացեալ	493 75
Պանք տը Բարի	842 50
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	469 37 1/2
Սուէզի ջրանցք	2365
Սպանիական արտաքին	78 1/8
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 17 1/2

Լոնտոն, 14 Յունիս, ժամ 3 վրայ 20 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	97 1/2
Օսմ. » Սերի Դ.	19 3/16
» » » Ա.	45 1/4
» » » Բ.	26 3/8
» » » Գ.	19 1/2
Փոխառութիւն 1877	104 3/4
Պանք Օթոման	14 5/16
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիյէ)	97 9/16
» առանձ. (փրիվիլէժիէ)	103 1/16
Տայրա Սանիէ	86 5/8
Տօմէնիալ (փոխառ. Ռոթշիլտ)	98 1/4
Հելլենական 5 %	95 1/2
Մոնօպոլ »	79 1/2
Ռուսական 1889	98 1/2
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 17 1/2

Վիեննա, 14 Յունիս, ժամ — վրայ —

Օսմանեան երկաթուղի	98 80
» Լէժիի բաժնեթուղթք	— —
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	117 10

Պերլին, 14 Յունիս, ժամ — վրայ —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 35
Րուպլի թղթադրամ	235
Օսմանեան երկաթուղի	81
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սերի Դ.	19 2[*]

ԽԱՒԱՐՈՒՄՆ ԱՐԵԳԱԿԱՆ

Վաղը արեգակը պիտի խաւարի.

Առաւօտուն, ըստ իւր բարի սովորութեան, արեգակը պիտի ծագի արեւելեան բարձանց վրայէն և պիտի բռնէ բարձրանալ հանդարտ և անդիմադրելի, ինչպէս սովոր է ամեն օր.

Երբ մօտենայ օրուան շրջանին կէսին, կէս օրին տակաւին մէկ ժամ մնացած, այսինքն 3 ու կէսին, պիտի տեսնենք նորա սկաւառակին վերին կողմէն մաս մը հեռացեալ մթնար, որպէս թէ մկրատով մը կտոր մաս մը հանէին. լուսինն է որ անոր և մեր միջնեցէն կ'անցնի. Երեւոյթը նախ դժուար է դիտել, ինչու որ արեգական փայլուն ճառագայթները կ'արգիլեն նայիլ, և մրոտած ապակի մը դիտակին գործը չ'կրնար տեսնել ի սկըզբան. Ապա, երթալով պիտի մեծնայ կորութը և կէս օրին պիտի գայ վայրկեան մը յորում հազիւ նոր լուսնի չափ պիտի մնայ մեր արեգակը. Նորա երեք քառորդէն աւելին բռնուած է (ճիշդ թուով հարիւրին 84ը) և ցերեկուան լոյսն ալ նոյն համեմատութեամբ պակսած. ըսել է մութ, գրեթէ գիշեր, կէս օրին կէս գիշեր.

Այն ատեն երկրի բոլոր արարածները, որք արեգակին դարձած են՝ անոր պաշտպանութեամբ պիտի զգային, ոմանք յուզեալ, այլք հիացեալ պիտի դիտեն այս երեւոյթն և մինչեւ իսկ անբան կենդանիք պիտի զգածուին այս անպատեհ մթութենէն. Միայն լուսինը պիտի շարունակէ իւր ճամբան հեզիկ ու հանդարտ, և սահելով արեգական սկաւառակին վրայէն պիտի անցնի երթայ, գրեթէ մէկ ժամու չափ եւս տեւելով իւր դանդաղ ընթացքը. ժամը 6ին ամէն բան լմնցած է.

Աստեղագէտք պիտի գտնեն թէ լուսինը այս բանը ընելով իրենց մեծ ծառայութիւն մ' պիտի մատուցանէ, քանի որ առիթ պիտի տայ արեգական ջերմ ու անյագթ ճառագայթները մասամբ ծածկելով՝ մնացորդ մասն ուշի ուշով դիտելու, քննելու, լուսանկարելու. Հմայք և առմիկք պիտի կարծեն թէ նոր աղէտներ կամ նոր բաղդեր պիտի բացուին. բայց գրագէտք պիտի զգան անգամ մը եւս թէ շատ ճշմարիտ չէ այն խօսքը որ կ'ըսէ «ի ծագել արեգական կորնչին աստեղք», քանի որ հակառակը տեղի կ'ունենայ, և զգայուն սիրտեր պարզապէս պիտի դիտեն թէ մեր լուսնակը փոքր ինչ սուտ կը ծախէ տասն և հինգ օր վերջ մեզ շնորհելիք սքանչելի գիշերները.

Ասոնք ամենքն ալ իրաւունք ունին.

Սոյն խաւարումը նոյն կերպարանքը չունի ամեն ուրեք. Տեղ կայ որ պիտի տեսնեն լուսինը ճիշդ արեգական վրայ կեդրոն առ կեդրոն յարած, որով լուսնէն օղակ մը պիտի տեսնուի նորա շուրջը, արեգական մնացորդ մասերէն. Անոր համար օղակաձեւ խաւարում կ'անուանուի այս, ինչպէս ի Կրետէ, ի Քանիա են. ուրիշ տեղեր Պոլսոյ չափ, կամ աւելի. կան քաղաքներ ալ ուր գիշեր է. Հետեւաբար խաւարումն արդէն կայ.

Վերջացնելու համար դիւրին հաշիւ մը.

Կ'ուզէ՞ք անձամբ գուշակել արեգական և լուսնի խաւարումները. ճիշդ 18 տարի և 11 օր աւելցուցէք մէկ խաւարման վրայ և կը գտնէք յաջորդ խաւարման մը թուականը. Այնպէս որ, եթէ միանգամ ընդ միշտ նշանակէք 18 տարւոյ և 11 աւուր շրջանի մը մէջ պատահած խաւարումները, բոլոր յաջորդներուն թուականները կըրնաք գտնել (նահանջ տարիները չմոռնալով). Իսկ եթէ կ'ուզէք ժամով վայրկենով հաշուել և խաւարման ամեն պարագաները նախատեսել՝ այն ատեն 18 տարի և 11 օր աստեղագիտութիւն սովրեցէք. Վկայ տեղական օտար թերթերը, որք ամենքն ալ տարբեր ժամանակ ցոյց կուտան և թերեւս ամենքն ալ կը սխալին. . . .

ԻԹԱ ԴԻՔՍՈՒՇԻ ԹՕԿԷՆՊՈՒՐԿԻ

Սոյն պատմական վէպն, որոյ դիւցազնուհին ընկերական ճշմարիտ սիրոյ, մաքուր բարոյականի, քրիստոնէավայել անբիծ կենցաղի, հրեշտակային անձնզոհութեան, անյիշաչար սրտի, վեհ հոգւոյ եւ ջերմեռանդ կրօնասիրութեան տիպար մը կը ներկայէ, թարգմանած է ի Գերմաներէնէ հանգուցեալ Գաբրիէլ էֆ. Գրաճըրեան.—Կը վաճառի ի գին 100 փարայի ջրավաճառ Պօղոս և Յակոբ աղաներու խանութը. 8—10

ՆԱՄԱԿ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻՆ

ՖԻԼԱՏԵԼՖԻԱ, 28 մայիս

Տեղական թերթիրս մէջ մի քանի օրեր յառաջ (մայիս 12) ընթերցանք հետեւեալ իրողութիւնն զոր կը տեղեկագրենք Արեւելքի ընթերցողաց, խնդրոյն տարօրինակ հանգամանացն համար.

Պարոն Սիննան անուն հայն, երեք տարի առաջ Կ. Պոլսէ գալով յԱմերիկայ, հաստատուեցաւ գործով ի Ներաքիօ, ուր և յաջողեցաւ. Թէեւ դրամ չ'աւելցաւ, բայց կատարեալ երջանկութիւն զգալ գտնել ամուսնութեան մէջ. Ամուսնական առեւտուրի թերթ մը ձեռքն ընկաւ և ընտրելով ծանուցանողներէն չորս օրիորդ, պատասխանեց իւրաքանչիւրին, որք յաջողապէս կամ նուազ հրապարակով համակրանք ներ էին արտայայտած ամուսնանալու ցանկութեամբ.

Նիւ Ճէրզի նահանգի Վուտպըրի քաղաքէն օրիորդ Գէրթա Գիման, որ արդէն աւելի հրապուրիչ էր երեւցած Սիննանի, փութաց պատասխանել ստացած հրաւէրին, հակառակ Սիննանի ի մասին անգլիարէն լեզուի ունեցած սահմանափակ հմտութեան.

Օրիորդ Գիման՝ իւր նամակի մէջ ընդհանրապէս, ցոյց կուտար քաղցր գրիչ մը, ինչ որ աւելի հրապուրեց զՍիննան և առաջ տարած իսկ լինելու գործերը, սրբազանական հոգւոյ մ'անեցաւ առ նա, շարունակելով միանգամայն գիր թղթակցութիւնն միւս ծանուցեալ օրիորդաց հետ, որոց միայն անունն է Ֆլորանս, Նիւ Եօրքէն, միւսին Հէթի Գոմըրէ, և երրորդին՝ Գրէյսի Ուիլիէնսըն.

Պարոն Սիննան այդ օրեր գործով Նիւ Եօրք նահանգի Վաթըրթաուն քաղաքը երթալու պարտաւոր, կարգադրեց օրիորդ Գիմանի հետ, մնալ մի քիչ ի Վուտպըրի և տեսակցիլ առաջին անգամ լինելով նմա հետ և թէ երկու կողմանէ գոհացուցիչ լինէր տեսակցութեան արդիւնքն, ամուսնանալ յանդժամ.

Սիննան՝ Ներաքիօ չ'մեկնած, զանձն ապահովեց 24 ժամուան մէջ պատահելի արկածոց դէմ 3000 թալէր առօգանք վճարուելու պայմանաւ, Թրավէլըրս Քոմբանիի հետ.

Ուստի և գրեց օրիորդ Գիմանի թէ կը մեկնէր, ներփակ ուղարկելով նմա 3000 թալերի ապահովագիրն.

Գրեց միանգամայն միւս օրիորդաց իւրաքանչիւրին թէ՝ կուգար այդ կողմեր իրենց հետ տեսակցելու մտադրութեամբ.

Պարոն Սիննան մեկնելէ յետոյ Նիւ-Եօրքի Լուիզթընի կայարանէն, մտաւ ծըխել արտօնեալ կառքի մը մէջ և մինչ կառախումբը կը մօտենար Նիւ Ֆէյնի կայարանն, Սիննան՝ ուզեց գտնուած կառախումբի ետեւի կառքն անցնիլ. (Ամերիկայի կառախումբեր հաղորդակցող կառքեր են և ճանապարհորդք կրնան գլխէն կառքէն վերջին կառքն անցնիլ առանց կառքէ վար իջնելու.)

Այսպէս՝ մինչ մի կառքէ միւսն անցնելու վրայ էր յանկարծ կառախումբն կորգելով անջատուեցաւ ճիշդ այդ հաղորդակցող տեղէն որոյ վրայ կը գտնուէր Սիննան, որով և ընկաւ հողին վրայ և ջախջախեցաւ.

Երբ՝ օրիորդ Գիման լսեց արկածի այդ լուրը, ապահովական ընկերութենէն պահանջեց 3000 թալէրն ի ձեռին ունեցած ապահովագրով. անգիտանալով թէ՝ դա վճարելի էր ի հարկին Սիննանի օրինական ժառանգորդաց.

Ընկերութիւնն՝ ո՛և է վճարում յառաջ, պարտաւորեալ հաստատել, ըստ պայմանագրի տրամադրութեան, թէ ո՞ք են հանգուցելոյն օրինական ժառանգորդք. սոա գտաւ թէ՝ ի Ներաքիօ ունէր մի եղբայր. Միրական. Ս. Կոստիկեան այս խնդրոյ կարգադրման վարիչ կարգեցաւ.

(Լրագրաց գրուածէն չորոշուիր թէ Կոստիկեա՞նն է Սիննանի եղբայրն, թէ՝ Կոստիկեան մի այլ անձ է որ կոչուած է այս պաշտօնի.)

Բայց թղթեր Գիւ Փոյնի Սիւրոքէյթ Սթէյթնի կողմանէ փոխանցուած էին և պաշտօնութիւն տրուեցաւ Ա. Գարթօլմիւ անուն փաստաբանին, դատավարելու համար ընդդէմ երկաթուղւոյ ընկերութեան. 5000 թալէր իւր գլխագին պահանջով և ապահովագրական ընկերութեան 3000 թալէրը. Բարձրագոյն ատեանն երկաթուղւոյ ընկերութիւնն 5750 թալէրի դատապարտեց, հանգերձ ծախուք, և մինչեւ մայիսի 11. վճիռ տրուած չէր դեռ ապահովագրական ընկերութեան դէմ.

Երկաթուղւոյ ընկերութիւնն վերաքննութեան է դիմած և նոյնը պիտի ընէ ապահովագրական ընկերութիւնն եթէ հակառակ վճիռ դրուի իրեն դէմ.

Միւս կողմանէ՝ օրիորդ Գիման, զգածուելով խիստ այդ արկածէն, սոր հիւանդութեան ենթարկեցաւ և մեռաւ ի Ֆիլատելֆիոյ փետրվարի 14 ին նորա մահուանէն յառաջ. Գարթօլմիւ փաստաբանն գալով Ֆիլատելֆիոյ տեսակցեցաւ օրիորդին հետ և մանրամասն տեղեկութիւն առաւ խնդրոյն վրայ, որ անշուշտ ապահովագրական ընկերութեան դէմ բացուած դատին մէջ պիտի կշիռ ունենայ.

Փաստաբան թերթի մը թղթակցին յայտարարեց թէ, յանձին օրիորդ Գիմանի գտած էր հանճարեղ աղջիկ մը և թէ չը պատահելով այս արկած, Սիննան ամուսնանար նմա հետ, ընտիր կին մ'ունեցած պիտի լինէր.

ԱՐՇԱԿՈՒՆԻ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

ՏՕՔԹ. Ա. ՔՈՍԱՆՍ ՏԸ ԲԱՏԹԷՐ

Բժիշկ, վիրաբոյժ և մանկաբարձ, վըկայեալ Անգղիական համալսարանէն, հաստատուած է ի Բերա, Եէնի-Չարշի փողոց, Թիւ 80. Հիւանդները կ'ընդունի միջօրէի ժամ 1 էն 2, բաց Սրբոցաց. երկուշաբթի և ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ հիւանդները. 54

ԱԶԳ. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻ

Վարչական խորհուրդը կը ծանուցանէ Օսմ. Հանր. Պարտուց բաժնեկարգ թէ, 1880 դեկտեմբեր 8/20ի կայսերական հըրովարտակին Ե. յօդուածին Ե. համեմատ, վեց տարուան մէջ չգանձուած բոլոր կտրոնները պիտի ջնջուին՝ իրենց պայմանաժամին լրանալէն սկսեալ.

Հետեւաբար, 1884 մարտ 1/13 և սեպտեմբեր 1/13ի բոլոր կտրոնները, որք չգանձուին մինչեւ 1/13 մարտ և 1/13 սեպտեմբեր 1890, Օսմ. Հանր. պարտուց պիտի մնան. 147

Կ. Պոլիս, 22 յուն. 1890 11—15

ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

Ամերիկայի ընկերական հեղինակ մը այս ընտիր գործին առաջին մասը, ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԱՌ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ, սպառած է, և տակաւին օրինակներ մնացած են երկրորդ մասէն, ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԱՌ ՕՐԻՈՐԴ, որ կը ծախուի 5 ղրուշի. Կեդրոնատեղի Պապազեան Գրատուն. ի մնայ կը հրատարակուի երրորդ և վերջին մասը, ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԱՌ ՆՈՐԱՊՍԱԿ ԱՄՈՒՍՆԻՆ. Իւր բարոյական ու չափաւորական դաստիարակութեամբ, ամեն ընտանեաց գրադարաններուն մէջ գտնուելու արժանի է այս գործ, որ աշխարհաբար ոճով թարգմանութիւն և գեղեցիկ տպագրութիւնն ու կազմը եւս մեծապէս գնահատուած են. 485 4—5

ՏՕՔԹՕՐ Ս. ԱՐԱՊԵԱՆ

Որ գիտական ինչ ինչ հետազօտութեանց համար երկրորդ անգամ Բարիզ ուղեւորած էր, առտ վերադարձաւ.

Հիւանդներ կ'ընդունի Սամաթիոյ կայարանի մօտ ծովահայեաց տանը ուրբաթ օրերը ձրիաբար. կամուրջի դէմ Քիւչիւկեան եղբարց դեղարանը երկուշաբթի և չորեքշաբթի օրերը. Լանկա Նարկիլէճեան էֆէնտիի դեղարանը, Պատրիարքարանի մօտ Մանիկեան դեղարանը և Նեփ-քարու Սարըմ էֆ. ի դեղարանը ամեն օր.

Կուրծքի և սրտի հիւանդութեանց համար մասնաւոր խորհրդակցութիւնք, ըստ առաջնոյն. 357 14—20

ՏՕՔԹՕՐ Կ. ՆԱԶԱՐԷԹԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ Մաքրի-գիւղի մէջ հիւանդ ընդունելէ զատ, հիւանդներ կ'ընդունի նաեւ երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը ժամ 7 էն 9, ըստ Թրքաց, Սամաթիա Մեծ Փողոց Թիւ 339, նոր հաստատած այցելութեան Սենեակն.

Նոյնպէս երկուշաբթի օրերը, դարձեալ վերոյիշեալ ժամերուն, Սամաթիա Քրիստեան Դեղարանը կը գտնուի, իրեն դիմող աղքատ հիւանդները ձրիաբար դարմանելու. 420

ՏՕՔԹՕՐ Գ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Ակնաբոյժն փոխադրուած է ի Բերա Պէքեար փողոց Թիւ 9.

Երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը կէս օրէն վերջ իւր բնակարանը կ'ընդունի հիւանդներն և երեքշաբթի օրեր ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները. 47

ԱԶԴ

ԲՐԻՆԱՐՏ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿ.

CUNARD

Aleppo շոգենաւը, նաւապետ Ֆորկիւսըն, Օտեսայէն դառնալով ամսոյս 20ին, անմիջապէս Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի ուղղակի.

Kedar շոգենաւը, նաւապետ Բաթուէլ, Լիվրբուլէն ատտ պիտի հասնի ամսոյս 30ին.

ՄՈՍ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿ.

Բէրօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնս, ամսոյս 11/23ի երկուշաբթի օր ատտ կ'սպասուի Լիվրբուլէն ընդհանուր վաճառքով.

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԼՐԱՕՔԼՐԻ

Թրապուզանտա պուլունան վէ պիլ ինճաղ պուլունտըրըլաճագ օլան առնուֆը մուխթէլիֆէյի ասաքիրի շահանէ վէ հայվանաթը իտարէլէրի իչուն մահալինէ մէվգիի միւնագասաէ օլուպ ֆիյաթը մալիւմէլէրի իլէ մահալի թալիպլէրի էօհտէսինտէ պուլունան էրզագը միւթէնէվվէ ամբարէնին պուրաճա իդարէսինէ թալիպ օլանլարըն թարիխի իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տահիլէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

31 մայիս 1890 528

Նօ. 19 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԼՐԱՕՔԼՐԻ

Պէյքօզ գաւէվրախանէսի իչուն պէհէր սանէի իւչ պուչուգ քիլօտան պէշ քիլօյա գատար կէլմէք իւզրէ միւպայաա օլունաճագ նըսֆը սիյահ վէ նըսֆը պէյազ պէշ պին ատէտ տէրի խըմլը մագէլմանըն պէհէր քիլօսըն իւչ պուչուգ գուրուշա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ հագգըրտըն ալթընճը կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը իճրա օլունաճագը վէ ախըր կիւնտէ գարարը գաթ'իսի վէրիլէճէկինտէն իհալէյէ պէհէրինէ կիւնտէ էրէղտէ պէյ թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տահիլէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

31 մայիս 1890 529

Նօ. 20 3—3

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

„ՖԻՆԻՔՍ„

ՏՈՒԻՆԵԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1.000,000 — Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, Հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է, որոյ բաժնետերք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրքն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 17.000.000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 6

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ առընթերլոցս, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոյ կրած վնասներն։

Հ. ՍԱՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պօլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Թիւ 12, Սանսալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆռանք	8.000.000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889	»	5.604.722
Տարեկան հասոյթ	»	12.773.779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պօլսոյ

ՖՐԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6.250.000 — Պահեստի դրամ ֆռանք 1.270.300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է ուրիշներն 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100.000.000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պաղչէ—Գաբու, Անանիատիս խան. 11

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՈՅԺ

Պէտք գտնեն ծերք, երիտասարդք եւ տղայք՝ եթէ միշտ գործածեն Տոքթ. Րիճըրտ Սնոուիզ Հլեթր

Այս պատրաստութենէն խահաւէի դգալ մը, կես գաւաթ ջրի մէջ լուծուելով, յառաջ կը բերէ ախորժաքաղց և ահագին ընդերքի մը, որ կը գիրցընէ մարմինը, զօրացնէ կերպէս կ'ամենցնէ մկանները և ոսկորը, զօրաւոր և հաւնէալ կ'ընէ զանոնք։ [illegible]

[illegible]

ԻՇԽԱՆԻՆՑ ԳԱՐՈՒԱՆԱ — Ղալաթիա, Վոյվոտա պողոտայի թիւ 95 և 97 — 69

---

02 ԵՒՍ ՏԱՐՈՒԹԻՒՆ — 02 ԵՒՍ ԵՐԿԱՆ ՆՈՒԱՁ ԻԹՈՒ.

ՄԱՐՍԻԱԼ—ՊՈՏԷՆԻ ԵՐԿԱԹ — 89

Այս բաղադրութիւն մեծագոյն յաջողութեամբ կը յանձնարարուի Ֆրանսայի գլխաւոր բժիշկներէն, որք, յետ գործածութեան, նախամեծար համարած են զայն միւս երկաթախառն պատրաստութիւններէն։

Այս երկաթը, [illegible]

Պնդութիւն չի տար, ստամոքսը չի գրգռեր, ակռաները չի սեւցներ։

Կեդրոնատեղի՝ ՄԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՐՏԱՆ, 1, Կամուրջի Պրապարակ, Պոլիս

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՔԹՕՐ ԼԱԼՕՐԻ—Վերջին քառորդ և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱՆ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, [illegible]

[illegible]

ՏՈՔԹՕՐ ԼԱԼՕՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ [illegible] Dr. Lalors' Phosphodyne. London. [illegible]

65 — Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ [illegible] 95 և 97

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ի ՎԻԵՆՆԱ. — Հաստատեալ 1858 ին

1887 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր Ֆր. 86.699.951.29.

Ամբողջութիւն ապահովեալ գումարոց » 408.448.921.35.

Ապահովագրեալ առաւ ամենայն մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժին. Ներէն % 25 չափ կ'րնեն։

Ապահովագրեալ առաւ ամենայն կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչեւ 41 ½ % չափ կ'րնեն։

ԽԱՐԻՍԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ. Օրինակ.

[illegible] 10.000 ֆրանքի [illegible] 85 % չափով 320.30 [illegible]

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Օժիտք) Օրինակ.

[illegible] 37 %. 31.12 % և 41 ½ %. [illegible] 1000 ֆրանքի վրայ. 415 ֆրանքի [illegible]

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհ. Գործակատարն Գ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՈՆՏԻ. Դրամենակք, Թիւնէլի հրապարակ, առն Մայեռ, երկրորդ յարկ

Ընկերութեան ատենապետն է Գ. Ս. ԱՏԼԷՐ 26

Վ ԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԽԱՒԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԼԸՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային թղթատարատան վրայի յարկը

Այս նշանաւոր գործատունն [illegible]

[illegible]

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՅ — 101

ԺԱՆ ՄՍՍՈՒԷԼԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

45, Պէօյիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա, 45

[illegible]

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԺԱՄԱՑՈՅՑՔ

ՊԱՏԻ, ԳԻՊԱՒԻ, ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹԷ ԵՒ ՆԻՔԷԼԷ

ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՔ

ԱՊԱՐԱՆՋԱՆՆԵՐ, ԳՈՒՇԵՐ, ՕՂԵՐ, ՄԱՏՆԻՆԵՐ, ՄԵՏԱԼԵՈՆՆԵՐ, ԳԱՒԱԶԱՆԻ ԳԼՈՒԽՆԵՐ ԵՒ ԱՅԼՆ

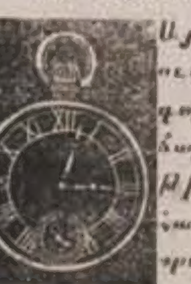

Այս բոլոր ապրանքները բերուած են Եւրոպիոյ լաւագոյն գործարաններէն եւ իրենց ճաշակն, ամուրն և ընտրութիւնը կ'արդարացնեն այն համեմատաբար համեստ գինն որով ի վաճառ հանուած են։

ՓՈՒՐԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ

Վաճառատունս յանձն կ'առնու ամէն տեսակ նորոգումներ, ժամացոյցի և գոհարեղինաց յանձնարարութիւններ։

[illegible] 498

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷՆ ԵՒ ԸՆԿ.

[illegible]

Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիսք երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մէնէրէի որ յունիս 11ին Մարսիլիայէն և յունիս 17ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի.

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է [illegible] որ պիտի մեկնի յունիս 2ին։

Բարիզ Լիոն-Մարսիլիա երկաթուղւոյ ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 300 ֆրանք

Բ. » 220 »

[illegible]

Նաւուղեւի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ԹՈՄՈՒ ՐԸՊՈՒԼ

Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ Մահմուտ փաշա, Թիւ 14 — 374

COMP. RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Օր	Ժամ	Ճ. Ը. Ն.	[illegible]
Բշ.	4 16	2 Եր.	Օտեսա
Գշ.	5 17	5 Եր.	Աղեքսանդրիա
Դշ.	6 18	10 Առ.	[illegible]
Դշ.	6 18	10 Առ.	Սեվաստոփոլ
Եշ.	7 19	2 Եր.	Օտեսա

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակալութիւնն Ռուսական ընկերութեան ի Քիրէճ Գաբու. 136

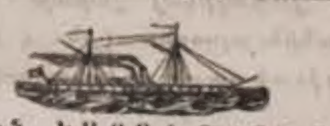

ՌՈՒԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

[illegible]

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ

Անուն	Թոն	Անուն	Թոն	Անուն	Թոն
[illegible]	2000	[illegible]	1600	[illegible]	3200
[illegible]	3000	[illegible]	5500	[illegible]	1700
[illegible]	5500	[illegible]	2200	[illegible]	1500
[illegible]	800	[illegible]	1 00	[illegible]	1000
[illegible]	4000	[illegible]	2200	[illegible]	2800
[illegible]	3000	[illegible]	2000	[illegible]	4400
[illegible]	220	[illegible]	3000	[illegible]	3200
[illegible]	2000	[illegible]	7000	[illegible]	3000
[illegible]	6800	[illegible]	1200	[illegible]	3?00
[illegible]	26 0	[illegible]	5000	[illegible]	3500
[illegible]	2500	[illegible]	2900	[illegible]	4000
[illegible]	2100	[illegible]	2000	[illegible]	8200
[illegible]	2000	[illegible]	4200	[illegible]	2000
[illegible]	2?00	[illegible]	2200	[illegible]	2000
[illegible]	5000	[illegible]	2000	[illegible]	4800
[illegible]	4100	[illegible]	4500	[illegible]	3000
[illegible]	8100	[illegible]	8000	[illegible]	1200
[illegible]	2500	[illegible]	1100	[illegible]	2800
[illegible]	800	[illegible]	4300	[illegible]	900
[illegible]	4100	[illegible]	6500	[illegible]	5000
[illegible]	2000	[illegible]	3000	[illegible]	5000
[illegible]	00	[illegible]	3100	[illegible]	3600
[illegible]	3000	[illegible]	2000	[illegible]	1000
[illegible]	3200	[illegible]	3000	[illegible]	200
[illegible]	2600	[illegible]	5000	[illegible]	200
[illegible]	800	[illegible]	4 00	[illegible]	140
[illegible]	700	[illegible]	2000	[illegible]	120
[illegible]					8000
[illegible]					8000
[illegible]					5100

[illegible]

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԹՕ Գործակալք Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա — 6

ՄՈԴԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Նորագիւտ մազերու գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ նիւթի գործածութեան և կամ լուացքի.

ՃԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՄ ՓԱՅԼ ՍԵՒ

[illegible]

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

[illegible]

ԿԻՆԼԻՆ ԵՒ ԶԳՈՒՇԱՆԱՑ

Միակ կեդրոնատեղի ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վոյվոտա պողոտայի քով, Ղալաթիա Հէչիկի թրամուէյին, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա. 6

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

211. Կ. ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ 211

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ, իւր խանութին մէջ կը պատրաստէ թէ՝ արանց և թէ կանանց յատուկ ամեն տեսակ գեղեցիկ կօշիկներ Փրանսական նիւթերով և Ֆրանսայէ բերուած վերջին նորաձեւութեանց համապատասխանող օրինակներու համաձայն։

Պատրաստուած կօշիկները հետեւեալ վերջին գներով կը վաճառուին.

Գոթին կալօշ	Ղրշ.	95
Գոթին	»	67
Մոյկ	»	150
Սկարբին	»	52
Պոլատական կալօշ	Ղրշ.	45
Կանանց մուճակ	»	40
Կանանց սկարբին	»	45

291

ՀԱԶԻ ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ԾՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԶԱՅՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՈՉԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղին վայելած համբաւը միշտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Գ Բօուէլ կ'ընդունի աննշան ամէն կողմէ որք գործածած և հաւնած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ Թագուհւոյն ՆԷՊԻԼԻ Թղթաբերօգոյն վրայ. ի Ռուսի, ըՍ. կավարի.»

«Սիրելի պարոն, Շատ ազատ կը զգայի յատուկ հաւէ

[illegible] (Ստոր.) Վ. ԼԻՆՉԷԼ. [illegible] ԹՈՄԱՍ ՊՕՈՒԷԼԼ, 4, [illegible]

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով.

64 — Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պողոտայի քով, կայարան թրամուէյին, 95 և 97

Ատենադպիր — Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ